

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

Ministerstvo
pro místní rozvoj

Evaluační zpráva

Mid-term evaluace realizace strategie komunitně vedeného místního rozvoje

MAS Horní Pomoraví o.p.s.

MAS
Horní Pomoraví

Datum schválení Kontrolním výborem MAS

29. červen 2026

Verze 1

Obsah

1. Cíle mid-term evaluace realizace SCLLD 2021–2027 na úrovni MAS	5
2. Odpovědi na evaluační otázky, návrh doporučení (opatření)	6
Oblast I – Interní procesy a postupy realizace SCLLD na MAS (procesní část evaluace) ...	6
Účel a postup sebehodnocení v Oblasti I	6
Podklady a zdroje pro sebehodnocení v Oblasti I	7
Hodnocené procesy	7
Sebehodnocení jednotlivých procesů a činností realizace SCLLD 2021+ na MAS.....	7
Oblast II – Výstupy a výsledky realizace SCLLD 2021+ (výsledková část evaluace).....	20
EO II.1 V jaké fázi realizace se SCLLD k 31. 12. 2025 nachází a je potřeba provést změny v (alokaci, složení) Opatření/Fichí Programových rámců?	23
Zdroje dat/informací.....	23
Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat	23
Záznamy, které MAS vytvoří při zodpovídání EO, a které použije pro její zodpovězení	23
Odpovědi na evaluační podotázky	24
Odpověď na evaluační otázku, doporučení	28
EO II.2 Jak přispěla realizace jednotlivých Opatření/Fichí Programových rámců k dosahování hodnot indikátorů (věcný pokrok realizace SCLLD)?	30
Zdroje dat/informací.....	30
Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat	30
Odpovědi na evaluační podotázky	31
Odpověď na evaluační otázku, doporučení	34
EO II.3 Jsou finanční prostředky na projekty vynaloženy účelně, tj. plní projekty svůj účel a přináší do území pozitivní a udržitelné efekty?.....	36
Zdroje dat/informací.....	36
Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat	36
Odpovědi na evaluační podotázky	39
Odpověď na evaluační otázku, doporučení	44
EO II.4 Jak přispívají realizované projekty k naplňování specifického cíle SCLLD daného Opatření/Fiche Programového rámce?.....	45
Zdroje dat/informací.....	46
Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat	46
Odpověď na evaluační otázku, doporučení	46
EO II.5 Vedou projekty realizované v jednotlivých Programových rámcích k dosažení přidáné hodnoty LEADER/CLLD?.....	49
Zdroje dat/informací.....	49
Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat	50
Odpovědi na evaluační podotázky	50
Odpověď na evaluační otázku, doporučení	56

EO II.6 Přispívají projekty podpořené zejména v PR SP SZP k místnímu rozvoji ve venkovských oblastech?	59
Zdroje dat/informací.....	59
Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat	59
Odpovědi na evaluační podotázky	59
Odpověď na evaluační otázku, doporučení	61
3. Manažerské shrnutí výstupů a výsledků realizace SCLLD k 31. 12. 2025	63
Popis strategie	63
Evaluační postup	65
Harmonogram zpracování mid-term evaluace SCLLD 2021+.....	65

Seznam tabulek

Tabulka 1 Přehled osob zapojených do evaluace v Oblasti I – Interní procesy a postupy realizace strategie CLLD na MAS.....	6
Tabulka 2 Sebehodnocení MAS – 1. proces: Příprava implementace PR IROP / OP TAK.....	8
Tabulka 3 Sebehodnocení MAS – 2. proces: Realizace výzev, kontrola a hodnocení projektových/podnikatelských záměrů v PR IROP / OP TAK na MAS.....	9
Tabulka 4 Sebehodnocení MAS – 3. proces: Podpora žadatelů/příjemců při podání žádosti o dotaci a realizaci projektu v PR IROP / OP TAK na MAS	11
Tabulka 5 Sebehodnocení MAS – 4. Proces: Příprava implementace PR SP SZP na MAS.	12
Tabulka 6 Sebehodnocení MAS – 5. Proces: Realizace výzev, kontrola a hodnocení žádostí o dotaci v PR SP SZP na MAS	14
Tabulka 7 Sebehodnocení MAS – 6. Proces: Podpora žadatelů/příjemců při podání žádosti o dotaci a realizaci projektu v PR SP SZP na MAS.....	15
Tabulka 8 Sebehodnocení MAS – 7. Proces: Implementace PR OP ŽP na MAS	16
Tabulka 9 Sebehodnocení MAS – 8. Proces: Animace a komunikace.....	16
Tabulka 10 Sebehodnocení MAS – 9. proces: Financování realizace SCLLD z OP TP.....	17
Tabulka 11 Sebehodnocení MAS – 10. proces: Příprava integrované strategie CLLD	18
Tabulka 12 Přehled evaluačních otázek, podotázek a základních metod hodnocení v Oblasti II	20
Tabulka 13 Nepovinně zodpovídané (volitelné) evaluační otázky a podotázky v Oblasti II ...	22
Tabulka 14 Pokrok v realizaci SCLLD – přehled výzev MAS dle stavu k 31. 12. 2025.....	24
Tabulka 15 Projekty spolupráce MAS v PR SP SZP.....	24
Tabulka 16 Přehled projektů pro realizaci evaluačních rozhovorů pro mid-term evaluaci	37
Tabulka 17 Skutečný harmonogram klíčových činností mid-term evaluace SCLLD na MAS	65

Seznam zkratk

AD	- Akceptační dopis
API	- Agentura pro podnikání
CRR	- Centrum pro regionální rozvoj
ČR	- Česká republika
EO	- Evaluační otázka
EU	- Evropská unie
EZFRV	- Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
FNaP	- Formální náležitosti a přijatelnost
IROP	- Integrovaný regionální operační program 2021–2027
MAS	- Místní akční skupina
MMR–ORP	- Ministerstvo pro místní rozvoj, odbor regionální politiky
MP INRAP	- Metodický pokyn pro využití integrovaných nástrojů a regionálních akčních plánů
NS MAS	- Národní síť Místních akčních skupin ČR
OPZ+	- Operační program Zaměstnanost plus
OP	- Operační program
OP TAK	- Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost
OP TP	- Operační program Technická pomoc 2021–2027
OP ŽP	- Operační program Životní prostředí 2021–2027
PA	- Právní akt
PF	- Portál farmáře
PO	- Programové období
PR	- Programový rámec
PZ	- Projektový záměr
ŘO	- Řídicí orgán
SCLLD	- Strategie komunitně vedeného místního rozvoje
SP SZP	- Strategický plán Společné zemědělské politiky
SZIF	- Státní zemědělský intervenční fond
VH	- Věcné hodnocení
ŽoD	- Žádost o dotaci
ŽoP	- Žádost o platbu

1. Cíle mid-term evaluace realizace SCLLD 2021–2027 na úrovni MAS

Cílem mid-term evaluace realizace SCLLD MAS Horní Pomoraví je zhodnocení dosavadní realizace integrované strategie komunitně vedeného místního rozvoje na úrovni MAS v průběhu programového období 2021–2027. Hodnotitel provádí evaluaci na základě Zadání vydaného MMR-ORP¹.

MAS s využitím níže předepsaných metod a postupů:

- **v Oblasti I (procesní část evaluace)** provádí sebehodnocení stanovených procesů a činností realizace SCLLD na MAS a navrhuje případná doporučení pro zlepšení;
- **v Oblasti II (výsledková část evaluace)** zodpovídá stanovené evaluační otázky a jejich podotázky a navrhuje případná doporučení pro zlepšení.

MAS provádí mid-term evaluaci realizace SCLLD ve vztahu k Programovým rámcům v těchto OP:

- Integrovaný regionální operační program 2021–2027
- Strategický plán Společné zemědělské politiky
- Operační program Technologie a aplikace
- Operační program Zaměstnanost plus (pouze ve vztahu k EO II.5, respektive podotázce II.5.4, příp. II.5.6²)

Cílem mid-term evaluace realizace SCLLD v PO 2021–2027 na úrovni MAS bylo:

1. zhodnotit nastavení činností a procesů prováděných MAS v souvislosti s implementací SCLLD za účelem identifikace příkladů dobré praxe a zejména špatného nastavení a včasného odstranění nedostatků a zefektivnění činností a procesů na úrovni MAS,
2. zhodnotit absorpční kapacitu pro realizaci (zacílení) Programových rámců SCLLD za účelem včasné identifikace případných nedostatků a prevence nevyčerpání alokace v jednotlivých Programových rámcích,
3. zhodnotit výsledky realizace opatření PR SCLLD a pokrok v plnění cílů Programových rámců SCLLD a identifikace případných bariér a definice vhodných opatření vedoucích k lepšímu naplňování (dosahování) stanovených cílů a čerpání alokace MAS,
4. identifikovat příspěvek SCLLD ke vzniku inovací a přidané hodnoty v území MAS.

Souhrnně lze tedy říci, že mid-term evaluace realizace SCLLD slouží k:

1. **identifikaci pozitiv a využití příkladů dobré praxe,**
2. **včasnému rozpoznání případných nedostatků** v nastavení a realizaci SCLLD a
3. **navržení vhodných opatření pro eliminaci těchto nedostatků**, přičemž ideálně by mělo být následujícím krokem (který však již není součástí samotné evaluace) vytvoření předpokladů pro zavedení navržených opatření do praxe a jejich následná implementace.

Hlavním uživatelem výstupů mid-term evaluace je MAS jako nositel příslušné strategie CLLD v programovém období 2021–2027.

¹ <https://mmr.gov.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/regionalni-rozvoj/clld/evaluace>

² MAS realizovala podrobné hodnocení projektu v rámci vlastní evaluace dle instrukcí ŘO OPZ+.

2. Odpovědi na evaluační otázky, návrh doporučení (opatření)

Oblast I – Interní procesy a postupy realizace SCLLD na MAS (procesní část evaluace)

MAS Horní Pomoraví provádí hodnocení interních procesů a postupů realizace SCLLD na úrovni MAS vyplněním **klíčových zjištění a navazujících doporučení pro realizaci činností na MAS** níže uvedených tabulek sebehodnocení MAS, a to na základě **svých znalostí a zkušeností z dosavadní realizace SCLLD MAS v PO 2021–2027**.

Na sebehodnocení v Oblasti I se v MAS podílely osoby uvedené v tabulce č. 1.

Tabulka 1 Přehled osob zapojených do evaluace v Oblasti I – Interní procesy a postupy realizace strategie CLLD na MAS

Jméno	Pracovník MAS
Olga Temňáková	Vedoucí zaměstnanec CLLD
Veronika Škrottová	projektový manažer CLLD
Anna Winter	evaluatorka
Jana Lysáková	ředitelka MAS
Eva Krutílková	projektový manažer OPZ+

Účel a postup sebehodnocení v Oblasti I

Účelem hodnocení v Oblasti I je pomocí zralé úvahy identifikovat nejdůležitější pozitiva a zejména negativa činností MAS při realizaci SCLLD a navrhnout na ně navazující opatření (jak se danému nedostatku dále vyhnout), nikoliv zpracovat vyčerpávající výčet pozitiv a negativ.

MAS do tabulek sebehodnocení **zaznamenala právě taková negativa (co a proč se MAS při realizaci SCLLD nedaří), pro která umí MAS navrhnout vhodná opatření** s vysokou pravděpodobností jejich realizace (zejména v aktuálním, případně budoucím, programovém období).

Níže uvedené tabulky sebehodnocení MAS vyplnila na základě **svých zkušeností a znalostí o jí prováděných činnostech při realizaci své SCLLD v PO 2021–2027**.

Postup hodnocení jednotlivých činností a vyplnění tabulek sebehodnocení byl následovný:

1. MAS u každé činnosti jednotlivých procesů zvažila následující otázky:

- Jak jsme tuto činnost dělali?
- Kdo tuto činnost vykonával?
- Proč jsme postupovali tak, jak jsme postupovali?
- Využili jsme některé zkušenosti či příklady dobré praxe vlastní, jiných MAS, KS MAS či NS MAS (příp. pracovních skupin KS MAS, NS MAS)?
- Jaké postupy a činnosti se nám osvědčily?
- Co konkrétně nám v rámci dané činnosti působí největší problém/y?
- Jak bychom mohli příště postupovat lépe (efektivněji, správně)?
- Daří se nám dodržovat termíny, které jsme si nastavili? Pokud ne, proč tomu tak je?

2. Na základě úvahy nad výše uvedenými otázkami k vybraným činnostem MAS do tabulky zapsala:

- Co a proč se MAS daří: nalezená **klíčová** pozitiva provádění dané činnosti (případy dobré praxe v dané činnosti, klíčové faktory činnosti na její správné a efektivní fungování),

- Co a proč se MAS nedaří: nalezená **klíčová** negativa provádění dané činnosti (případy špatné praxe v dané činnosti, klíčové negativní skutečnosti, nedostatky, které negativně ovlivňují provádění dané činnosti na MAS),
- Návrh opatření, jak se v budoucnu daným negativům vyhnout, **co a jak může MAS** zlepšit (zrychlení, zefektivnění, úprava v interní dokumentaci ad.) při dané činnosti,
- **Osobu/orgán** odpovědný za provedení navrženého doporučení na MAS.

Podklady a zdroje pro sebehodnocení v Oblasti I

Při hodnocení jednotlivých procesů, respektive činností MAS využila **zejména** následující zdroje a metody:

- analýzy obsahu příslušných interních dokumentů³ a záznamů⁴ MAS (např. akceptační dopisy k programovým rámcům, interní postupy MAS k jednotlivým PR, seznamy podaných žádostí, zápisy z hodnocení a výběru projektových/podnikatelských záměrů v PR IROP / OP TAK, projektů v PR SP SZP / OP ŽP atp.),
- analýzy dat a informací z webu MAS a MS2021+, respektive z Portálu farmáře (ve vztahu k výzvám MAS, projekty spolupráce, hodnocení na MAS atd.),
- brainstorming / skupinová diskuse pracovníků MAS / osob zapojených do hodnocení v Oblasti I (viz tabulku č. 1 výše).

Hodnocené procesy

MAS hodnotila následující procesy realizace SCLLD 2021+ na MAS:

1. Proces: Příprava implementace PR IROP / OP TAK na MAS
2. Proces: Realizace výzev, kontrola a hodnocení projektových/podnikatelských záměrů v PR IROP / OP TAK na MAS
3. Proces: Podpora žadatelů/příjemců při podání žádosti o dotaci a realizaci projektu v PR IROP / OP TAK na MAS
4. Proces: Příprava implementace PR SP SZP na MAS
5. Proces: Realizace výzev, kontrola a hodnocení žádostí o dotaci v PR SP SZP na MAS
6. Proces: Podpora žadatelů/příjemců při podání žádosti o dotaci a realizaci projektu v PR SP SZP na MAS
7. Proces: Implementace PR OP ŽP na MAS
8. Proces: Animace a komunikace

Nepovinné (tj. volitelné) procesy k sebehodnocení

MAS v rámci mid-term evaluace může (ale nemusí) dále posoudit následující procesy a činnosti prováděné na MAS související s realizací SCLLD:

9. Proces: Financování realizace SCLLD z OP TP
10. Proces: Příprava integrované strategie CLLD

Sebehodnocení jednotlivých procesů a činností realizace SCLLD 2021+ na MAS

1. Proces: Příprava implementace PR IROP / OP TAK

Činnosti MAS pro sebehodnocení:

³ Dokument – předepisuje určité postupy (tj. např. Interní postupy MAS pro IROP, Stanovy MAS, jednací řády apod.).

⁴ Záznam – poskytuje důkaz o tom, že postupy jsou realizovány v souladu s dokumenty (tj. záznam je např. zápis z jednání výběrového orgánu, prezenční listina atp.).

- 1) Zpracování závazných písemných pracovních postupů (příprava interních postupů pro příslušný PR, jejich schválení, dodržení lhůt)
- 2) Zaslání dokumentace k výzvě (na vyžádání ŘO)
- 3) Příprava a zaslání harmonogramu výzev a jeho aktualizací na ŘO (vč. schválení příslušným orgánem MAS, dodržení lhůt)
- 4) Informování ŘO o termínu jednání výběrového, rozhodovacího a jiného příslušného orgánu MAS, na kterém jsou projednávány projektové záměry pro realizaci v IROP / OP TAK

Tabulka 2 Sebehodnocení MAS – 1. proces: Příprava implementace PR IROP / OP TAK

Klíčové zjištění	Doporučení pro změny na MAS (odpovědný orgán/osoba MAS)
1. Příprava implementace byla časově i odborně náročná z důvodu postupného vydávání metodických pokynů a změn pravidel ze strany ŘO. MAS musela opakovaně upravovat interní postupy a harmonogram přípravy výzev.	Nastavit systém průběžného sledování metodických změn a pravidelných interních metodických porad k vyhodnocení dopadů změn na procesy MAS. Odpovědnost: Programový výbor/ Vedoucí pracovník CLLD
2. Rozdílné požadavky a administrativní postupy jednotlivých programových rámců (IROP a OP TAK) vedly k vyšším nárokům na specializaci pracovníků a zhoršovaly zastupitelnost uvnitř kanceláře MAS.	Posílit sdílení know-how mezi pracovníky MAS, vytvořit stručné interní metodické manuály a zajistit pravidelné vzájemné zaškolování pracovníků napříč programovými rámci. Odpovědnost: Programový výbor/ Vedoucí pracovník CLLD
3. Kvalita přípravy implementace byla významně podpořena zkušenostmi z předchozího období a intenzivní komunikací s ŘO, Národní sítí MAS a ostatními MAS. Sdílení zkušeností pomáhalo předcházet chybám a sjednocovat výklad pravidel.	Zachovat aktivní zapojení pracovníků MAS do odborných pracovních skupin NS MAS a systematicky využívat sdílení dobré praxe při aktualizaci interních postupů. Odpovědnost: Programový výbor/ Vedoucí pracovník CLLD
4. V přípravné fázi se ukázalo, že některé potřeby území nebylo možné plně promítnout do nastavení programových rámců z důvodu omezení daných podmínkami operačních programů. Již při přípravě implementace bylo zřejmé, že část identifikovaných potřeb nebude možné prostřednictvím dostupných intervencí uspokojit.	Posilovat sběr a vyhodnocování zpětné vazby z území a prostřednictvím NS MAS systematicky předávat podněty k úpravám podmínek operačních programů řídicím orgánům. Odpovědnost: Shromáždění partnerů MAS/ Programový výbor/ Vedoucí pracovník CLLD

Souhrnné hodnocení procesu

Příprava implementace PR IROP a OP TAK proběhla navzdory vysoké administrativní a metodické náročnosti úspěšně. MAS dokázala vytvořit potřebné interní postupy, zajistit připravenost pracovníků a nastavit procesy pro vyhlášení výzev. Za klíčové faktory úspěchu lze označit zkušenosti z předchozího programového období, aktivní komunikaci s řídicími orgány a intenzivní spolupráci v rámci Národní sítě MAS. Do budoucna je vhodné zaměřit se

především na zvyšování zastupitelnosti pracovníků, systematické sdílení znalostí a posílení vlivu MAS na nastavení podmínek programů tak, aby lépe odpovídaly potřebám území.

2. Proces: Realizace výzev, kontrola a hodnocení projektových/podnikatelských záměrů v PR IROP / OP TAK na MAS

Činnosti MAS pro sebehodnocení:

- 1) Příprava výzev MAS (vč. návrhu alokace výzvy, příloh výzvy, schválení příslušným orgánem MAS), vč. práce s příslušnou nadřazenou výzvou – zohlednění podmínek příslušné výzvy ŘO při přípravě výzev MAS
- 2) Vyhlašování výzev a uveřejňování informací (např. avíza výzev, pozvánky na semináře ad.) na webu MAS
- 3) Provádění změn ve výzvách MAS
- 4) Komunikace s potenciálními žadateli, konzultace, semináře pro žadatele/příjemce (průběh, množství dotazů, složitost dotazů, dostupnost informací, konzultace dotazů s ŘO/CRR/API)
- 5) Příjem projektových / podnikatelských záměrů na MAS dle interních postupů pro příslušný PR
- 6) Kontrola FNaP na MAS (vč. zpracování kontrolních listů)
- 7) Příprava a předávání podkladů členům hodnotícího (výběrového) orgánu MAS
- 8) Věcné hodnocení na MAS (vč. např. zpracování závěrečného kontrolního listu a zápisu z jednání)
- 9) Výběr projektových / podnikatelských záměrů na MAS (vč. předávání podkladů, zpracování zápisu z jednání rozhodovacího orgánu MAS)
- 10) Vydávání vyjádření MAS o souladu projektového / podnikatelského záměru se schválenou SCLLD
- 11) Informování žadatelů o výsledcích kontroly FNaP, věcného hodnocení a výběru na MAS
- 12) Uveřejňování záznamů (přehledy přijatých a vybraných projektových / podnikatelských záměrů, zápisů atp.) u výzvy na webu MAS
- 13) Vyřizování přezkumného řízení (dle žádostí o přezkum)
- 14) Předávání záznamů⁵ po ukončení výběru projektových / podnikatelských záměrů na ŘO (vč. dodržování lhůt stanovených ŘO a v interních postupech k jednotlivým PR)

Tabulka 3 Sebehodnocení MAS – 2. proces: Realizace výzev, kontrola a hodnocení projektových/podnikatelských záměrů v PR IROP / OP TAK na MAS

Klíčové zjištění	Doporučení pro změny na MAS (odpovědný orgán/osoba MAS)
1. Realizace výzev probíhala v souladu s interními postupy a stanovenými lhůtami, avšak administrativní náročnost procesu byla vysoká. Největší časovou zátěž představovala kontrola formálních náležitostí a přijatelnosti, zpracování kontrolních listů, příprava podkladů pro hodnotící orgány a opakované zveřejňování povinných dokumentů.	Průběžně aktualizovat interní vzory dokumentů, kontrolních listů a evidenčních nástrojů tak, aby byla minimalizována duplicita činností a administrativní zátěž pracovníků MAS. Odpovědnost: Programový výbor/Vedoucí pracovník CLLD
2. Významným faktorem úspěšné realizace výzev byla intenzivní komunikace s potenciálními žadateli. Individuální konzultace pomáhaly předcházet formálním chybám a zvyšovaly kvalitu předkládaných	Zachovat vysokou míru animační činnosti a rozšířit využívání individuálních konzultací a tematických seminářů zaměřených

⁵ Tj. výstupy hodnocení, seznam všech předložených PZ, zápis z jednání příslušného orgánu MAS.

Klíčové zjištění	Doporučení pro změny na MAS (odpovědný orgán/osoba MAS)
projektových záměrů. Současně se ukázalo, že zejména u OP TAK potřebovali žadatelé častější metodickou podporu při orientaci v podmínkách programu.	na nejčastější chyby a specifické podmínky jednotlivých programových rámců. Odpovědnost: Programový výbor/ Vedoucí pracovník CLLD
3. Do procesu hodnocení a výběru projektů byly účinně zapojeny orgány MAS, nicméně rostoucí složitost podmínek programů kladla vysoké nároky na odbornou připravenost členů hodnotících a rozhodovacích orgánů. Kvalita rozhodování byla významně závislá na kvalitě podkladů připravených kanceláří MAS.	Pravidelně školit členy Výběrové komise a Programového výboru k aktuálním pravidlům jednotlivých programových rámců a zjednodušovat podklady předkládané orgánům MAS formou přehledných souhrnů a doporučení. Odpovědnost: Výběrová komise/ Programový výbor/ Vedoucí pracovník CLLD
4. V průběhu realizace výzev MAS průběžně hledala efektivnější způsoby organizace hodnotících procesů. Pozitivně se osvědčilo nahrazení jednoho z jednání výběrového orgánu online formou spojenou s elektronickým předáním podkladů členům orgánu. Toto opatření vedlo ke snížení časové náročnosti organizace jednání, lepší časové dostupnosti pro členy orgánu a současně neovlivnilo kvalitu hodnocení ani transparentnost procesu.	Vyhodnotit možnosti širšího využívání online nebo hybridních forem jednání orgánů MAS v případech, kdy to umožňují pravidla jednotlivých programových rámců a interní postupy MAS. Současně standardizovat elektronické předávání podkladů členům orgánů MAS. Odpovědnost: Programový výbor/ Vedoucí pracovník CLLD

Souhrnné hodnocení procesu

Proces realizace výzev, kontroly a hodnocení projektových záměrů byl nastaven funkčně a transparentně. MAS dodržovala stanovené postupy i lhůty a zajistila rovný přístup ke všem žadatelům. Za hlavní přínos lze považovat kvalitní animační činnost a individuální podporu žadatelů, která přispěla ke zvýšení kvality předkládaných projektových záměrů. Do budoucna bude vhodné zaměřit se především na snižování administrativní náročnosti procesů, zvyšování odborné připravenosti hodnotících orgánů a další rozvoj metodické podpory žadatelů.

MAS v průběhu realizace výzev průběžně optimalizovala své pracovní postupy. Jako přínosné se ukázalo využití elektronického předávání podkladů a online forem jednání orgánů MAS, které vedly ke zvýšení organizační efektivity bez negativního dopadu na kvalitu hodnocení projektových záměrů.

3. Proces: Podpora žadatelů/příjemců při podání žádosti o dotaci a realizaci projektu v PR IROP / OP TAK na MAS

Činnosti MAS pro sebehodnocení:

- 1) *Kontrola souladu žádosti o dotaci v ISKP21+ s vybraným projektovým/ podnikatelským záměrem*
- 2) *Podpis žádosti o dotaci v ISKP21+ signatářem MAS*
- 3) *Kontrola souladu žádosti o změnu projektu se SCLLD MAS*
- 4) *Komunikace s příjemci v průběhu realizace projektů navázaných na SCLLD MAS*

Tabulka 4 Sebehodnocení MAS – 3. proces: Podpora žadatelů/příjemců při podání žádosti o dotaci a realizaci projektu v PR IROP / OP TAK na MAS

Klíčové zjištění	Doporučení pro změny na MAS (odpovědný orgán/osoba MAS)
1. Individuální podpora poskytovaná MAS významně přispívá ke kvalitě podávaných žádostí a ke snížení chybovosti při zpracování projektů. Žadatelé využívají MAS nejen jako administrativní podporu, ale také jako zdroj metodické pomoci při orientaci v pravidlech jednotlivých programů.	Zachovat individuální konzultace jako standardní součást podpory žadatelů a systematicky sdílet nejčastější chyby a doporučení formou metodických materiálů nebo seminářů. Odpovědnost: Programový výbor/ Vedoucí pracovník CLLD
2. Největší přidaná hodnota MAS se projevuje v období mezi výběrem projektového záměru a podáním žádosti o dotaci do systému ISKP21+, kdy žadatelé potřebují intenzivní podporu při převodu projektového záměru do formální žádosti o dotaci a při interpretaci pravidel ŘO.	Posílit metodickou podporu žadatelů v období přípravy žádostí o dotaci, zejména formou kontrolních konzultací před podáním žádosti do ISKP21+ Odpovědnost: Vedoucí pracovník CLLD
3. Komunikace s příjemci v průběhu realizace projektů přispívá k včasnému řešení změn projektů a snižuje riziko nesouladu realizace projektu s podmínkami SCLLD. Současně však není komunikace s příjemci po schválení projektu ŘO systematicky evidována a vyhodnocována.	Zavést jednoduchý systém evidence významných konzultací a řešených problémů příjemců pro využití získaných zkušeností při přípravě dalších výzev a metodické podpory. Odpovědnost: Vedoucí pracovník CLLD
4. U části žadatelů, zejména menších obcí a podnikatelů, představuje administrativní náročnost dotačních programů významnou bariéru pro přípravu a realizaci projektů. Bez podpory MAS by někteří žadatelé do procesu podání žádosti vůbec nevstoupili nebo by nebyli schopni projekt úspěšně dokončit.	Zaměřit animační činnost více na potenciální žadatele s nižší administrativní kapacitou a posílit preventivní metodickou podporu již ve fázi přípravy projektového záměru. Odpovědnost: Vedoucí pracovník CLLD
5. Komunikace s příjemci po podání žádosti o dotaci a v průběhu realizace projektů probíhá převážně podle aktuálních potřeb žadatelů. V praxi se ukazuje, že část příjemců po schválení projektu nevěnuje dostatečnou pozornost některým průběžným povinnostem vyplývajícím z podmínek dotace, zejména v oblasti publicity projektu a dalších závazků přijatých při podání žádosti. Nedostatky bývají často způsobeny tím, že příjemci po delší době od schválení projektu již nemají přehled o všech povinnostech, ke kterým se zavázali.	Zavést systém průběžných informačních upozornění pro příjemce projektů (např. formou e-mailových šablon) připomínajících klíčové povinnosti v průběhu realizace projektu, zejména publicity, povinné dokumenty, monitorovací zprávy a žádosti o platbu. Současně tuto aktivitu zakotvit do interních postupů MAS. Odpovědnost: Vedoucí pracovník CLLD

Souhrnné hodnocení procesu

Proces podpory žadatelů a příjemců představuje jednu z nejvýznamnějších přidaných hodnot MAS při realizaci SCLLD. Vedle administrativního ověření souladu projektů se strategií MAS poskytuje žadatelům důležitou metodickou a konzultační podporu, která přispívá ke kvalitě projektů i úspěšnosti jejich realizace. Zkušenosti ukazují, že zejména individuální přístup, znalost místního prostředí a dlouhodobá komunikace s příjemci významně snižují riziko chyb a komplikací při realizaci projektů. Pro další období se doporučuje více systematizovat sdílení zkušeností z realizace projektů a využívat získané poznatky při přípravě dalších výzev a animačních aktivit.

Zkušenosti z realizace projektů dále ukázaly, že významnou přidanou hodnotou MAS není pouze podpora při přípravě žádosti o dotaci, ale také průběžná metodická podpora příjemců během realizace projektu. Jako prostor pro zlepšení byla identifikována systematictější komunikace povinností příjemců v průběhu realizace, zejména v oblasti publicity a dalších závazků vyplývajících z podmínek dotace.

4. Proces: Příprava implementace PR SP SZP na MAS

Činnosti MAS pro sebehodnocení:

- 1) *Zpracování podkladů výzvy (získání dokumentů z PF, vyplnění výzvy a dalších příloh dle formulářů z PF: Specifikace Fiche pro Výzvu, Způsob výběru projektů na MAS)*
- 2) *Schválení výzvy odpovědným orgánem MAS*
- 3) *Příprava interních postupů pro implementaci PR SP SZP, vč. jejich schvalování odpovědnými orgány MAS*
- 4) *Uveřejňování informací (např. avíza výzev, pozvánky, výzvy ad.) a komunikace s potenciálními žadateli*
- 5) *Komunikace s nadřazenými orgány při přípravě a vyhlášení výzev*
- 6) *Příprava projektů spolupráce, projednání a schválení návrhu projektu nejvyšším orgánem MAS*

Tabulka 5 Sebehodnocení MAS – 4. Proces: Příprava implementace PR SP SZP na MAS

Klíčové zjištění	Doporučení pro změny na MAS (odpovědný orgán/osoba MAS)
1. MAS úspěšně nastavila proces přípravy a vyhlášení výzev SZP, avšak v průběhu implementace se opakovaně objevovaly nejasnosti při interpretaci podmínek způsobilosti žadatelů a projektů. Některé specifické situace nebyly dostatečně popsány v metodických dokumentech (např. veterinární ordinace evidované mimo živnostenský rejstřík nebo podnikatelé). Tyto skutečnosti byly v některých případech identifikovány až v pozdějších fázích administrace.	Systematicky evidovat problematické nebo nejednoznačné případy z praxe a vytvářet interní databázi výkladů a stanovisek pro využití při přípravě dalších výzev a konzultacích s žadateli. Odpovědnost: Programový výbor/ Vedoucí pracovník CLLD
2. Pozitivně se osvědčila koordinace harmonogramu výzev napříč programovými rámci. Zavedení modelu jarních a podzimních výzev přispělo k lepšímu plánování práce kanceláře MAS i orgánů MAS a snížilo administrativní zatížení členů hodnotících a rozhodovacích orgánů.	Zachovat koordinované plánování výzev napříč programovými rámci a pravidelně vyhodnocovat jeho dopady na pracovní vytížení kanceláře MAS a orgánů MAS. Odpovědnost: Programový výbor/ Vedoucí pracovník CLLD
3. V průběhu implementace došlo k postupnému zjednodušení administrativních procesů vůči žadatelům. Za přínosné se ukázalo omezení počtu	Při aktualizaci interních postupů průběžně vyhodnocovat možnosti zjednodušování administrativních

jednotlivých oznámení a zavedení souhrnné informace o výsledku hodnocení včetně poučení o možnosti odvolání. Toto opatření vedlo ke snížení administrativní zátěže pracovníků MAS i žadatelů při zachování transparentnosti procesu.	procesů a komunikace se žadateli při současném zachování požadované transparentnosti a souladu s pravidly SZP. Odpovědnost: Programový výbor/ Vedoucí pracovník CLLD
4. Příprava projektu spolupráce vycházela z potřeb území identifikovaných Shromážděním partnerů MAS. Proces přípravy však významně ovlivnila pozdní dostupnost pravidel pro projekty spolupráce a vysoké nároky na koordinaci mezi šesti zapojenými MAS. Přestože byl projekt připravován po většinu evaluačního období, do jeho konce nebyla žádost podána. Hlavními překážkami byla složitost nastavení pravidel, koordinace společného postupu partnerů a nejistota spojená s hodnocením projektu.	U projektů spolupráce zahajovat přípravu partnerství a definování společných cílů co nejdříve a vytvořit interní harmonogram klíčových kroků přípravy projektu včetně rozdělení odpovědností mezi zapojené MAS. Současně aktivně využívat konzultace s poskytovatelem podpory již ve fázi přípravy projektu. Odpovědnost: Shromáždění partnerů MAS/ Programový výbor/ Vedoucí pracovník CLLD

Souhrnné hodnocení procesu

Příprava implementace PR SZP probíhala funkčně a v souladu s požadavky programu. MAS úspěšně nastavila interní postupy, zajistila komunikaci s nadřazenými orgány a vytvořila systém informování potenciálních žadatelů prostřednictvím webových stránek, sociálních sítí a seminářů. V průběhu implementace se podařilo zefektivnit některé administrativní procesy a lépe koordinovat harmonogram výzev s ostatními programovými rámci. Jako hlavní výzvy se ukázaly nejednoznačné výklady některých podmínek způsobilosti a vysoká organizační náročnost přípravy projektů spolupráce. Do budoucna se doporučuje systematicky pracovat se zkušenostmi z nestandardních případů a dále posilovat koordinaci a plánování komplexnějších projektů.

5. Proces: Realizace výzev, kontrola a hodnocení žádostí o dotaci v PR SP SZP na MAS

Činnosti MAS pro sebehodnocení:

- 1) *Komunikace s potenciálními žadateli, konzultace, semináře pro žadatele/příjemce (průběh, množství dotazů, složitost dotazů, dostupnost informací, konzultace dotazů s ŘO/SZIF)*
- 2) *Vyhlašování výzev v Portálu farmáře, změny výzev*
- 3) *Administrace na MAS a komunikace se žadateli po registraci ŽoD na MAS (vč. zvolené formy komunikace)*
- 4) *Příprava a předávání podkladů členům hodnotícího (výběrového) orgánu, předání podkladů (záznamy)*
- 5) *Věcné hodnocení výběrovým orgánem MAS (vč. např. odůvodnění hodnocení dle kritérií, prezenční listiny a zápisu na šabloně z Portálu farmáře)*
- 6) *Identifikace a motivace žadatelů k inovativnosti a vytváření přidané hodnoty projektů v PR SP SZP*
- 7) *Uveřejňování záznamů (přehled ŽoD přijatých na MAS, seznam ne/vybraných projektů, zápisy z jednání orgánů MAS atp.)*
- 8) *Informování žadatelů o výsledcích administrace ŽoD na MAS, věcného hodnocení a výběru projektů*
- 9) *Příprava (finalizace) vybraných žádostí k podání žadateli na SZIF*

10) Podpora hraničních projektů fiche a výzvy

11) Předání dokumentů k výzvě na SZIF

Tabulka 6 Sebehodnocení MAS – 5. Proces: Realizace výzev, kontrola a hodnocení žádostí o dotaci v PR SP SZP na MAS

Klíčové zjištění	Doporučení pro změny na MAS (odpovědný orgán/osoba MAS)
1. MAS v průběhu implementace průběžně upravovala interní postupy s cílem zjednodušit administraci a komunikaci se žadateli. Pozitivně se osvědčilo zejména omezení počtu jednotlivých oznámení a přechod na souhrnné informování žadatelů o výsledku hodnocení. Současně bylo v SZP upuštěno od uvádění konkrétních lhůt jednotlivých kroků administrace a ponechána pouze celková délka hodnoticího procesu, což zvýšilo flexibilitu administrace.	Při dalších aktualizacích interních postupů pravidelně vyhodnocovat administrativní náročnost jednotlivých kroků a zachovávat pouze takové procesy, které přinášejí přidanou hodnotu pro transparentnost a kvalitu administrace. Odpovědnost: Programový výbor/ Vedoucí pracovník CLLD
2. Komunikace se žadateli prostřednictvím webových stránek, sociálních sítí, e-mailových rozesílek, seminářů a individuálních konzultací se ukázala jako funkční. Významnou roli hrála zejména osobní a telefonická komunikace po registraci žádostí o dotaci. Přesto se opakovaně potvrzuje, že některé podmínky programu jsou pro žadatele obtížně interpretovatelné a vyžadují individuální vysvětlení.	Zachovat kombinaci hromadných informačních nástrojů a individuálních konzultací. Současně vytvářet přehled často kladených dotazů a nejčastějších chyb žadatelů využitelný při dalších výzvách. Odpovědnost: Programový výbor/ Vedoucí pracovník CLLD
3. Elektronické předávání podkladů členům Výběrové komise a následné společné jednání se osvědčilo jako efektivní způsob organizace hodnocení projektů. Současně se v průběhu hodnocení opakovaně řešily situace spojené se střetem zájmů nebo zajištěním usnášenischopnosti orgánů MAS, což představuje přirozené riziko zejména v menším území s úzkými vazbami mezi aktéry.	Zachovat elektronické předávání podkladů a pravidelně seznamovat členy orgánů MAS s pravidly střetu zájmů. Při plánování jednání věnovat zvýšenou pozornost zajištění usnášenischopnosti orgánů a zabránění možným střetům zájmů. Odpovědnost: Výběrová komise/ Vedoucí pracovník CLLD
4. Za problematickou oblast se ukázalo hodnocení kritérií „inovativnost“ a „přidaná hodnota projektu“. V praxi nebylo vždy jednoznačné, jak tyto pojmy vykládat na úrovni jednotlivého projektu a na úrovni celé strategie MAS. Rozdílné interpretace mezi žadateli, hodnotiteli a poskytovatelem podpory mohly vést k nejednotnému chápání významu těchto kritérií. Současně byla identifikována potřeba posílit kontrolní mechanismy při předávání dokumentace na SZIF, kdy docházelo k jednotlivým doplněním dokumentů po odeslání.	Při přípravě dalších výzev zpřesnit výklad kritérií inovativnosti a přidané hodnoty prostřednictvím konkrétních příkladů v metodických dokumentech a seminářích pro žadatele. Současně zavést princip kontroly „čtyř očí“ před předáním dokumentace na SZIF. Odpovědnost: Programový výbor/ Vedoucí pracovník CLLD

Souhrnné hodnocení procesu

Proces realizace výzev, kontroly a hodnocení žádostí o dotaci v rámci PR SZP byl realizován v souladu s nastavenými postupy a bez zásadních problémů ovlivňujících transparentnost

nebo rovný přístup k žadatelům. MAS průběžně reagovala na zkušenosti z administrace a postupně zjednodušovala některé procesy. Za významné přínosy lze považovat intenzivní komunikaci se žadateli, využívání elektronických nástrojů při práci orgánů MAS a snahu o snižování administrativní zátěže. Prostor pro další zlepšení byl identifikován zejména v oblasti jednoznačnější interpretace hodnotících kritérií, systematického řízení rizik spojených se střetem zájmů a posílení vnitřních kontrolních mechanismů při předávání dokumentace na SZIF.

6. Proces: Podpora žadatelů/příjemců při podání žádosti o dotaci a realizaci projektu v PR SP SZP na MAS

Činnosti MAS pro sebehodnocení:

- 1) *Komunikace/podpora žadatelů při dokládání příloh k ŽoD (cenový marketing/výběrové řízení)*
- 2) *Komunikace/podpora žadatelů při úpravách ŽoD dle požadavků SZIF*
- 3) *Administrace Hlášení o změnách*
- 4) *Komunikace a konzultace s příjemci v průběhu realizace projektů navázaných na SCLLD MAS (např. v rámci realizace výběru dodavatelů apod.)*
- 5) *Informování žadatelů o procesech a lhůtách administrace (např. ve vztahu k předkládání příloh k ŽoD při cenovém marketingu/výběrovém řízení)*
- 6) *Administrace Žádostí o platbu, vč. jejich příloh*

Tabulka 7 Sebehodnocení MAS – 6. Proces: Podpora žadatelů/příjemců při podání žádosti o dotaci a realizaci projektu v PR SP SZP na MAS

Klíčové zjištění	Doporučení pro změny na MAS (odpovědný orgán/osoba MAS)
1. Podpora poskytovaná MAS po registraci žádosti na SZIF představuje významnou přidanou hodnotu pro žadatele. MAS aktivně pomáhá s doplňováním příloh, úpravami žádostí podle požadavků SZIF, administrací hlášení o změnách i přípravou žádostí o platbu. Díky průběžné kontrole dokumentace ze strany manažera MAS se daří předcházet řadě formálních nedostatků a snižovat riziko vrácení dokumentů ze strany SZIF.	Zachovat intenzivní individuální podporu žadatelů po celou dobu realizace projektu a průběžně vyhodnocovat nejčastější problémy a chyby, které se při administraci projektů objevují. Odpovědnost: Vedoucí pracovník CLLD
2. Komunikace mezi MAS a příjemci probíhá flexibilně podle potřeb jednotlivých projektů (telefonicky, e-mailem i osobně), což umožňuje operativně řešit problémy vznikající při realizaci projektů, zejména v oblasti cenových marketingů, výběrových řízení a změn projektů. Současně se potvrzuje, že část žadatelů má omezené zkušenosti s dotační administrací a bez metodické podpory MAS by některé procesy realizovala s vyšším rizikem chyb.	Pokračovat v individuálním přístupu k příjemcům a posílit preventivní informování o klíčových povinnostech a lhůtách již při registraci projektu na SZIF. Odpovědnost: Vedoucí pracovník CLLD
3. V procesu administrace žádostí o platbu se osvědčila důkladná kontrola podkladů pracovníkem MAS před jejich podáním. Současně bylo identifikováno riziko spojené s případnou změnou nebo zastupitelností manažerů, kdy část zkušeností a kontrolních postupů zůstává založena na individuální znalosti pracovníka.	Zpracovat a zavést standardizované kontrolní listy pro administraci žádostí o platbu a souvisejících příloh. Kontrolní listy využívat jako nástroj pro zajištění jednotného postupu, zastupitelnosti pracovníků a předávání agendy při personálních změnách. Odpovědnost: Vedoucí pracovník CLLD

Souhrnné hodnocení procesu

Podpora žadatelů a příjemců v rámci PR SZP představuje jednu z nejvýznamnějších přidaných hodnot MAS. Na rozdíl od některých jiných programových rámců zůstává MAS zapojena do administrace projektů i po registraci žádosti na SZIF a aktivně podporuje příjemce až do fáze podání žádosti o platbu. Tento model spolupráce přispívá ke snižování chybovosti, urychluje administraci projektů a zvyšuje pravděpodobnost úspěšného dokončení projektů. Pro další období se doporučuje zejména formalizovat osvědčené kontrolní postupy prostřednictvím kontrolních listů a posilovat systém předávání zkušeností mezi pracovníky MAS.

7. Proces: Implementace PR OP ŽP na MAS

Místní akční skupina MAS Horní Pomoraví PR OP ŽP nerealizuje.

Tabulka 8 Sebehodnocení MAS – 7. Proces: Implementace PR OP ŽP na MAS

Klíčové zjištění	Doporučení pro změny na MAS (odpovědný orgán/osoba MAS)
neimplementováno	

8. Proces: Animace a komunikace

Činnosti MAS pro sebehodnocení:

- 1) *Volba nástrojů komunikace (např. web MAS, weby obcí, mikroregionu, tištěná média, letáky, propagační videa, sociální sítě atp.)*
- 2) *Příprava informačních článků/tiskových zpráv apod. (příp. schvalování)*
- 3) *Uveřejňování na webu MAS (v jiných médiích)*
- 4) *Získávání informací od potenciálních žadatelů – komunikace*

Tabulka 9 Sebehodnocení MAS – 8. Proces: Animace a komunikace

Klíčové zjištění	Doporučení pro změny na MAS (odpovědný orgán/osoba MAS)
1. MAS dlouhodobě využívá kombinaci komunikačních nástrojů (webové stránky, sociální sítě, e-mailové rozesílky, obecní zpravodaje, semináře a osobní setkávání), která umožňuje oslovovat široké spektrum cílových skupin. Pozitivním výsledkem je postupné rozšiřování okruhu zájemců o dotační podporu a zapojování nových žadatelů, přičemž se neopakují pouze tradiční příjemci podpory. Současně se ukazuje, že vizuálně jednodušší a cílené formy komunikace mohou být pro část cílových skupin efektivnější než rozsáhlé textové informace.	Doplnit ke každé výzvě jednoduché vizuální informační materiály (plakát, infografika, stručný přehled podmínek) a průběžně vyhodnocovat efektivitu jednotlivých komunikačních kanálů. Odpovědnost: Vedoucí pracovník CLLD
2. Animace území již není zaměřena pouze na dotační podporu SCLLD, ale stále více propojuje aktéry v dalších rozvojových tématech (vzdělávání, sociální oblast, energetika, mezigenerační spolupráce, podnikání apod.). Pravidelná setkávání, jako jsou snídaně starostů, podnikatelů nebo další tematické platformy, přispívají k sítování aktérů a	Rozšířit animační aktivity o pravidelná tematická setkávání neziskových organizací a postupně vytvořit mechanismy pro zapojení mladých lidí 12-35 let (teenageři, SŠ studenti, VŠ studenti, učni, mladí pracující, mladé rodiny, mladí

posilování identity regionu. Potenciál pro další rozvoj je identifikován zejména v oblasti spolupráce s neziskovým sektorem a mladými lidmi.	podnikatelé, mladí navrátilci) do rozvoje regionu a aktivit MAS. Odpovědnost: Vedoucí pracovník CLLD
3. Systém získávání informací o potřebách území prostřednictvím komunikace se starosty, partnery MAS, příjemci podpory a zveřejňováním výzev k předkládání projektových záměrů se osvědčil jako funkční nástroj pro identifikaci rozvojových potřeb. Současně se ukazuje, že získávání podnětů probíhá převážně neformální cestou a není systematicky vyhodnocováno. To může omezovat využití získaných informací při plánování budoucích intervencí.	Zavést pravidelné a jednoduché mapování projektových záměrů a rozvojových potřeb území (např. formou každoročního elektronického dotazníku navázaného na harmonogram výzev) a výsledky systematicky využívat při aktualizaci akčních plánů a přípravě výzev. Odpovědnost: Programový výbor/ Vedoucí pracovník CLLD

Souhrnné hodnocení procesu

Animace a komunikace patří mezi silné stránky MAS Horní Pomoraví. Kromě podpory realizace SCLLD přispívá MAS k propojování aktérů v území, sdílení informací a vytváření partnerství v dalších rozvojových oblastech. Pozitivním trendem je rozšiřování okruhu aktivních subjektů zapojených do rozvoje regionu a postupné posilování identity území. Do budoucna lze doporučit větší systematizaci sběru podnětů z území a rozvoj aktivit zaměřených na neziskový sektor a mladou generaci, která je zatím do rozvojových aktivit regionu zapojována pouze omezeně.

Nepovinné (tj. volitelné) procesy k sebehodnocení

MAS v rámci mid-term evaluace může (ale nemusí) dále posoudit následující procesy a činnosti prováděné na MAS související s realizací SCLLD:

9. Proces: Financování realizace SCLLD z OP TP

Činnosti MAS pro sebehodnocení:

- 1) Příprava žádostí o dotaci z OP TP
- 2) Plánování nákladů na období jednotlivých projektů
- 3) Administrace projektů MAS v OP TP (přířazení činností do kapitol rozpočtu)

Tabulka 10 Sebehodnocení MAS – 9. proces: Financování realizace SCLLD z OP TP

Klíčové zjištění	Doporučení pro změny na MAS (odpovědný orgán/osoba MAS)
1. Financování realizace SCLLD prostřednictvím OP TP zajistilo stabilní personální a administrativní zázemí pro výkon činností MAS. Díky financování bylo možné zajistit odborné kapacity nezbytné pro administraci výzev, animaci území i podporu žadatelů.	Průběžně vyhodnocovat personální kapacity ve vazbě na objem administrace a rozsah realizovaných aktivit SCLLD. Odpovědnost: Ředitelka MAS/ Vedoucí pracovník CLLD
2. Pozitivním faktorem byla možnost navýšení alokace OP TP v souvislosti s povodněmi v roce 2024. Dodatečné prostředky umožnily rozšířit tým pracovníků MAS a zajistit podporu obcím a dalším	Zachovat schopnost flexibilně reagovat na mimořádné situace v území a v případě obdobných událostí aktivně vyhledávat

subjektům při využívání dotačních nástrojů zaměřených na obnovu území, zejména programu Živel 3.	možnosti posílení personálních kapacit prostřednictvím dostupných finančních zdrojů. Odpovědnost: Programový výbor/ Vedoucí pracovník CLLD
3. Zkušenosti z implementace ukazují, že stabilní financování provozu MAS významně ovlivňuje kvalitu poskytovaných služeb v území. Schopnost MAS reagovat na nové výzvy a potřeby regionu je přímo závislá na dostupnosti personálních a organizačních kapacit.	V rámci přípravy budoucích programových období podporovat nastavení financování MAS tak, aby umožňovalo nejen administraci programových rámců, ale také rozvojové, koordinační a animační aktivity v území. Odpovědnost: Programový výbor/ Vedoucí pracovník CLLD

Souhrnné hodnocení procesu

Financování realizace SCLLD z OP TP vytvořilo stabilní podmínky pro výkon činností MAS a umožnilo zajistit kvalitní administraci programových rámců i animační činnost v území. Významným přínosem byla možnost reagovat na mimořádnou situaci po povodních a posílit personální kapacity MAS pro podporu obnovy území.

1) Proces: Příprava integrované strategie CLLD

Činnosti MAS pro sebehodnocení:

1. Příprava a zpracování SCLLD s využitím šablony MMR-ORP
2. Zapojování veřejnosti do přípravy SCLLD 2021+
3. Zapojování členů orgánů MAS / členů MAS / zájmových skupin do přípravy SCLLD 2021+
4. Příprava a zpracování finančního plánu a plánu indikátorů
5. Příprava PR IROP
6. Příprava PR OP TAK
7. Příprava PR SP SZP
8. Příprava PR OPZ+
9. Příprava PR OP ŽP

Tabulka 11 Sebehodnocení MAS – 10. proces: Příprava integrované strategie CLLD

Klíčové zjištění	Doporučení pro změny na MAS (odpovědný orgán/osoba MAS)
1. Příprava strategie CLLD probíhala komunitním způsobem se zapojením zástupců veřejného, podnikatelského i neziskového sektoru. Priority území i nastavení jednotlivých programových rámců byly projednávány v pracovních skupinách a následně schváleny nejvyšším orgánem MAS. Tento postup přispěl k vysoké míře akceptace strategie ze strany partnerů v území.	Zachovat participativní způsob přípravy strategických dokumentů a nadále zapojovat do plánování široké spektrum aktérů z území. Odpovědnost: Programový výbor/ Vedoucí pracovník CLLD
2. V průběhu realizace strategie se potvrdila potřeba průběžné aktualizace programových rámců v reakci na měnící se podmínky v území. Příkladem byla	Zachovat možnost průběžných aktualizací programových rámců a pravidelně vyhodnocovat

aktualizace PR IROP v roce 2025, kdy byla část alokace původně určené na podporu jednotek požární ochrany přesunuta do opatření zaměřeného na veřejná prostranství jako reakce na povodňové škody v území.	aktuálnost nastavení alokací ve vztahu k vývoji potřeb území. Odpovědnost: Programový výbor/ Vedoucí pracovník CLLD
3. Zkušenosti z implementace ukázaly, že ani dobře odůvodněné změny alokací nemusí automaticky vést k plnému vyčerpání prostředků. V případě podpory veřejných prostranství se kromě dopadů povodní významně projevily problémy se stavebním řízením a souběh s programem Živel 1, který řešil obnovu obecního majetku. Poptávka po podpoře tak byla nižší, než se při aktualizaci strategie předpokládalo.	Při budoucích aktualizacích programových rámců kromě identifikace potřeb území více zohledňovat také absorpční kapacitu potenciálních žadatelů, legislativní překážky a existenci dalších dotačních nástrojů financujících obdobné aktivity. Odpovědnost: Programový výbor/ Vedoucí pracovník CLLD
4. Realizace strategie potvrdila význam pravidelného vyhodnocování nastavení jednotlivých opatření a alokací. Zkušenosti z období po povodních naznačují, že původní rozdělení prostředků mezi podporované aktivity lépe odpovídalo dlouhodobým potřebám území než mimořádně upravené nastavení reagující na krátkodobou situaci.	Při další aktualizaci programového rámce IROP zvážit návrat k původnímu rozdělení alokace mezi jednotlivé aktivity, pokud aktuální analýza potřeb a absorpční kapacity potvrdí opětovný zájem o podporu jednotek požární ochrany Odpovědnost: Programový výbor/ Vedoucí pracovník CLLD

Souhrnné hodnocení procesu

Příprava strategie CLLD probíhala v souladu s principy komunitně vedeného místního rozvoje a zajistila široké zapojení partnerů z území. Strategie se současně ukázala jako dostatečně flexibilní pro reagování na mimořádné události a změny potřeb regionu. Zkušenosti z průběžných aktualizací však potvrzují, že vedle identifikace potřeb je nezbytné věnovat zvýšenou pozornost také absorpční kapacitě území a vlivu dalších externích faktorů na realizovatelnost projektů.

Oblast II – Výstupy a výsledky realizace SCLLD 2021+ (výsledková část evaluace)

Cílem hodnocení v Oblasti II není pouze popis dosažených výstupů a hodnot indikátorů, ale zejména jejich interpretace ve vztahu k cílům SCLLD, potřebám území a zkušenostem MAS z dosavadní realizace strategie. MAS v této části identifikuje jak pozitivní přínosy realizovaných projektů, tak slabá místa, bariéry a příčiny případného neplnění cílů či indikátorů. Zjištění z hodnocení je následně podkladem pro formulaci realistických a věcně odůvodněných doporučení ve vztahu k specifickým cílům SCLLD, potřebám území a zkušenostem MAS z dosavadní realizace strategie.

Předmětem evaluace v rámci Oblasti II jsou vstupy, výstupy a výsledky realizace SCLLD na MAS, jejich vzájemné vazby a změny, které výstupy způsobily v různých oblastech společnosti a hospodářství (tj. výsledky realizace SCLLD).

Výstupem evaluace v Oblasti II je shrnutí výstupů a výsledků dosavadní realizace SCLLD na MAS, případně soubor manažerských doporučení k úpravě Programových rámců SCLLD 2021+ pro úspěšnou realizaci SCLLD (úspěšné využití podpory v území MAS).

Výsledkem evaluace bude v případě realizace opatření vyplývajících z manažerských doporučení úprava SCLLD tak, aby bylo možné realizaci SCLLD účinněji dosáhnout vytýčených cílů strategie.

V hodnocení v Oblasti II zodpověděla MAS evaluační **otázky a jejich podotázky uvedené v tabulce č. 10 níže.**

Při zodpovídání podotázek a otázek v Oblasti II využila MAS tyto metody:

- Obsahová analýza dokumentů a záznamů MAS
- Evaluační rozhovory s příjemci
- Focus Group
- Syntéza poznatků

Přehled evaluační otázek, podotázek a relevantních metod v Oblasti II uvádí následující tabulka.

Tabulka 12 Přehled evaluačních otázek, podotázek a základních metod hodnocení v Oblasti II

Oblast II – EO	Obsahová analýza	Evaluační rozhovor	Focus Group	Oblast II – evaluační podotázky
II.1 V jaké fázi realizace se SCLLD k 31. 12. 2025 nachází a je potřeba provést změny v (alokaci, složení) Opatření/Fichí Programových rámců?	X			II.1.1) Předkládají žadatelé do jednotlivých výzev MAS projektové žádosti v alokaci, která je výrazně nižší nebo vyšší než alokace dané výzvy MAS?
	X	X		II.1.2) Podařilo se MAS dosáhnout povinných finančních milníků a jaké byly klíčové aspekty ne/úspěchu (tj. ne/dosažení milníků)?
	X	X		II.1.3) Existují pro každé Opatření/Fichí Programových rámců v území působnosti MAS potenciální žadatelé , případně připravené projekty?

Oblast II – EO	Obsahová analýza	Evaluační rozhovor	Focus Group	Oblast II – evaluační podotázky
II.2 Jak přispěla realizace jednotlivých Opatření/Fichí Programových rámců k dosahování hodnot indikátorů (věcný pokrok realizace SCLLD)?	X	X		II.2.1) Jsou hodnoty indikátorů dosažené k 31. 12. 2025 v souladu s indikátorovým plánem indikátorů výstupů a výsledků v jednotlivých Opatřeních/Fichích Programových rámců?
	X			II.2.2) Upravovala MAS do 31. 12. 2025 cílové hodnoty indikátorů prostřednictvím žádosti (žádostí) o změnu strategie (u jakých indikátorů, jak a proč)?
	X			II.2.3) Dosahuje MAS cílových hodnot vlastních indikátorů Strategických cílů navržených MAS v Koncepční části SCLLD?
II.3 Jsou finanční prostředky na projekty vynaloženy účelně, tj. plní projekty svůj účel a přináší do území pozitivní a udržitelné efekty?	X	X		II.3.1) Co přináší projekty realizované v jednotlivých PR cílovým skupinám daného projektu v jednotlivých Opatřeních/Fichích Programových rámců?
	X	X		II.3.2) Vedou projekty v Programových rámcích k dosažení předem nepředpokládaných pozitivních výsledků?
	X	X		II.3.3) Vedou projekty v jednotlivých Programových rámcích k dosažení nepředpokládaných negativních výsledků?
	X	X		II.3.4) Jsou výstupy, výsledky a dopady dosažené v jednotlivých Programových rámcích skutečně udržitelné?
II.4 Jak přispívají realizované projekty k naplňování specifického cíle SCLLD daného Opatření/Fiche v jednotlivých Programových rámcích?	X	X	X	
II.5 Vedou projekty realizované v jednotlivých Programových rámcích k dosažení přidané hodnoty LEADER/CLLD?	X	X	X	II.5.1) Vedou projekty realizované v jednotlivých Programových rámcích ke zlepšení místní správy , tj. k vyššímu zapojení veřejnosti a zástupců cílových skupin do přípravy jednotlivých projektů předkládaných do výzev MAS?

Oblast II – EO	Obsahová analýza	Evaluační rozhovor	Focus Group	Oblast II – evaluační podotázky
	X	X	X	II.5.2) Přispívají projekty v jednotlivých Programových rámcích k posílení sociálního kapitálu v území MAS?
	X	X	X	II.5.3) Přináší projekty realizované v rámci výzev MAS inovace, tj. nová řešení v místním kontextu ?
	X	X	X	II.5.4) Přináší projekty realizované v rámci výzev MAS synergické a multiplikační efekty , kterých by nebylo dosaženo prostřednictvím individuálních projektů?
	X	X	X	II.5.5) Přispívají projekty realizované v rámci výzev MAS v PR SP SZP k naplňování konceptu SMART Villages ?
	X	X	X	II.5.6) Přispívají projekty realizované v rámci výzev MAS k jakékoliv další přidané hodnotě v rámci území MAS?
II.6 Přispívají projekty podpořené zejména v PR SP SZP k místnímu rozvoji ve venkovských oblastech?	X		X	II.6.1) Přispívají projekty zejména v PR SP SZP k rozvoji v jednotlivých kritériích místního rozvoje ?

Tabulka 13 Nepovinně zodpídané (volitelné) evaluační otázky a podotázky v Oblasti II

Oblast II – EO	Obsahová analýza	Evaluační rozhovor	Focus Group	Oblast II – evaluační podotázky
II.7 Dochází k naplnění cílů strategie jako celku?	X		X	II.7.1) Má dosahování specifických cílů Opatření/Fichí Programových rámců synergické efekty na dosahování ostatních cílů SCLLD (které nejsou součástí Programových rámců)?
	X		X	II.7.2) Jsou v území MAS realizovány individuální projekty a další aktivity přispívající k naplňování cílů SCLLD, které nejsou součástí Programových rámců?

Obecná logika (postup) zodpovídání evaluačních otázek v Oblasti II – Výstupy a výsledky realizace SCLLD

1. Shromáždění dostupných dat, dokumentů a záznamů → jejich zpracování: obsahová analýza, příprava pro realizaci evaluačních rozhovorů s příjemci (příprava / individualizace otázek pro rozhovory, výběr a kontaktování příjemců, oslovení,

- domluvení termínů rozhovorů) →
2. realizace evaluačních (individuálních, případně skupinových) rozhovorů s cílem získat potřebné informace k zodpovězení EO II.2 – II.5 →
 3. zpracování záznamů: zápis odpovědí na jednotlivé otázky z každého rozhovoru →
 4. syntéza poznatků z realizovaných evaluačních rozhovorů a formulace odpovědí na podotázky →
 5. příprava a realizace Focus Group k zodpovězení EO II.4 – II.6 (příp. EO II.7) →
 6. syntéza/shrnutí odpovědí na podotázky: formulace odpovědí na evaluační otázky →
 7. identifikace hlavních zjištění →
 8. vypracování návrhů pro zlepšení realizace SCLLD, vypracování návrhů na úpravy SCLLD, příp. vypracování návrhů na úpravy v Programových rámcích atd.

EO II.1 V jaké fázi realizace se SCLLD k 31. 12. 2025 nachází a je potřeba provést změny v (alokaci, složení) Opatření/Fichí Programových rámců?

Hlavní cíle EO II.1:

- popsat a vyhodnotit aktuální stav/pokrok realizace SCLLD,
- vyhodnotit, zda a proč se MAS ne/dařilo vyhlašovat výzvy dle harmonogramů výzev v jednotlivých PR,
- zjistit, zda je vhodné/nutné pro úspěšné čerpání alokace provést úpravu (alokace, rozšíření/snížení počtu) Opatření/Fichí Programových rámců.

Zdroje dat/informací

MAS při zodpovídání EO využila zejména tyto dokumenty/záznamy:

- Harmonogramy výzev v jednotlivých PR
- Záznamy⁶ k výzvám (výzva, seznamy přijatých žádostí, seznamy podpořených projektů, informace ŘO k plnění milníků ze strany MAS)
- Informace o integrovaných projektech v ISKP21+⁷ / Portálu farmáře (projekty předložené na ŘO/SZIF, podpořené projekty / projekty s vydaným právním aktem / projekty doporučené k podpoře)
- Žádosti o dotaci v rámci projektů spolupráce SP SZP (pokud MAS projekt spolupráce připravuje/realizuje)
- Zásobník projektů (pokud jím MAS disponuje)
- Zprávy o plnění ISg

Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat

- Obsahová analýza
- Syntéza poznatků

Záznamy, které MAS vytvoří při zodpovídání EO, a které použije pro její zodpovězení

⁶ Tyto záznamy MAS povinně zveřejňuje na svých webových stránkách.

⁷ Seznam projektů předložených na ŘO (PR IROP, OP TAK, OP ŽP) v ISKP21+: ISKP21+ - NOSITEL IN – Integrované projekty.

MAS zpracuje přehled výzev MAS a informace k projektům spolupráce do níže uvedené tabulky č. 11, respektive 12. Pokud se v některé výzvě nachází k 31. 12. 2025 projekty v různém stavu, započítává MAS výzvu jen do jednoho (MAS vybraného) sloupce.

Tabulka 14 Pokrok v realizaci SCLLD – přehled výzev MAS dle stavu k 31. 12. 2025

PR	Počet výzev, ve kterých k 31. 12. 2025				Počet vyhlášených výzev MAS, do kterých nebyly předloženy žádné ŽoD/PZ (2023 – 2025)	Celkem
	probíhal příjem žádostí na MAS	probíhala kontrola FNaP, VH, výběr ŽoD na MAS	probíhalo podávání ŽoD na ŘO / kontrola/ZoZ na ŘO/SZIF/API	byly projekty v realizaci (byl vydán PA ⁸) / dokončené ⁹ projekty		
IROP			1	7	1	9
SP SZP	1			3	1	5
OP TAK				3		3
CELKEM						17

Tabulka 15 Projekty spolupráce MAS v PR SP SZP

Stav projektu spolupráce MAS	Počet
Plánované projekty spolupráce	2
Projekty spolupráce ve fázi schváleného návrhu	2
Podané projekty spolupráce v rámci PR SP SZP	0
Projekty spolupráce schválené SZIF	0

Odpovědi na evaluační podotázky

II.1.1) Předkládají žadatelé do jednotlivých výzev MAS projektové žádosti v alokaci, která je výrazně nižší nebo vyšší než alokace dané výzvy MAS?

Odpověď:

Vyhodnocení alokace jednotlivých výzev a objemu požadovaných prostředků v předložených projektových záměrech ukazuje, že zájem žadatelů se mezi jednotlivými programovými rámci i tematickými oblastmi významně lišil. Zatímco v některých výzvách byl zaznamenán výrazný převis poptávky nad disponibilní alokací, v jiných zůstala část prostředků nevyužita.

V rámci **IROP** byla situace rozdílná podle podporovaných aktivit. Nejvyšší převis poptávky byl zaznamenán ve výzvách zaměřených na **vzdělávání** a v poslední výzvě zaměřené na **hasiče**, kde objem předložených projektových záměrů převyšoval alokaci výzvy o více než 100 %, resp. o téměř 140 %. Významný zájem byl zaznamenán také u druhé výzvy na sociální služby. Naopak nižší zájem byl evidován ve výzvách zaměřených na veřejná prostranství a v první výzvě na hasiče. U první výzvy na hasiče nebyl předložen žádný projektový záměr, přičemž z konzultací s potenciálními žadateli vyplynulo, že problémem byl krátký časový prostor pro získání stanoviska HZS a přípravu kompletní projektové dokumentace. V následující výzvě byla tato skutečnost zohledněna prodloužením termínů, což vedlo k výraznému zvýšení zájmu žadatelů.

V rámci **OP TAK** byl ve všech dosud vyhlášených výzvách zaznamenán převis poptávky nad disponibilní alokací. Objem požadovaných prostředků převyšoval alokaci přibližně o 15–

⁸ Včetně projektů, které byly podány na ŘO, byly schváleny k podpoře, ale PA zatím vydán nebyl (je předpoklad, že projektu bude podpořen).

⁹ Dokončené projekty, tj. proplacené projekty a/nebo projekty s podanou žádostí o platbu

40 %. Lze konstatovat, že prostředky byly podnikatelům nabídnuty ve vhodném čase a odpovídaly aktuální poptávce po investicích do rozvoje podnikání. Současně se potvrzuje dlouhodobě identifikovaná potřeba podpory malých a středních podniků v území.

Nejvyšší zájem žadatelů byl zaznamenán v rámci **SZP – Fiche 4 Podnikání a Fiche 5 Základní služby a obce**, kde ve většině výzev objem požadovaných prostředků výrazně převyšoval disponibilní alokaci. U podnikatelských projektů dosahoval převis poptávky až 170 % alokace výzvy. Také u projektů obcí byl zájem stabilně vysoký. Naopak ve **Fichi 6 Neproduktivní infrastruktura v krajině** se poptávka ukázala jako velmi nízká. Ve třetí výzvě nebyl předložen žádný projektový záměr a ani v další výzvě nebyla alokace zcela vyčerpána.

Z pohledu vhodného načasování výzev lze konstatovat, že MAS ve většině případů nabízela prostředky v době, kdy byli žadatelé připraveni projekty realizovat. Potvrzuje to zejména vysoký převis poptávky v oblasti vzdělávání, podnikání, podpory obcí a části infrastrukturních opatření. V případech nízkého zájmu však nebylo hlavní příčinou načasování výzvy, ale spíše kombinace dalších faktorů, jako jsou administrativní podmínky programů, složitost přípravy projektů, omezená absorpční kapacita některých typů žadatelů nebo nízká relevance podporované aktivity vzhledem k aktuálním potřebám území.

Zkušenosti z realizace strategie současně ukazují, že absorpční kapacita území je významně ovlivňována také vnějšími okolnostmi. Typickým příkladem jsou povodně v roce 2024 a následné vyhlášení programů Živel, které ovlivnily investiční priority obcí a zájem o některé aktivity IROP. Podobně se v některých případech projeví problémy se stavebním řízením nebo vysoké nároky na přípravu projektové dokumentace.

Závěr:

Poptávka po prostředcích SCLLD byla ve většině výzev dostatečná až vysoká, což potvrzuje správné zacílení převážné části podporovaných aktivit. Výrazně vyšší poptávka byla identifikována zejména v oblastech vzdělávání, podnikání a rozvoje obcí. Naopak nízký zájem o některé specifické intervence (zejména Fiche 6 SZP a některé výzvy IROP) naznačuje potřebu průběžně vyhodnocovat absorpční kapacitu území a v případě potřeby upravovat alokace nebo nastavení podporovaných aktivit tak, aby lépe odpovídaly aktuálním potřebám regionu.

II.1.2) Podařilo se MAS dosáhnout povinných finančních milníků a jaké byly klíčové důvody neúspěchu (tj. ne/dosažení milníků)?

Odpověď:

MAS Horní Pomoraví se v průběhu realizace SCLLD dařilo postupně naplňovat finanční milníky stanovené jednotlivými řídicími orgány. K datu zpracování evaluace nebylo identifikováno systémové ohrožení splnění finančních milníků v žádném z realizovaných programových rámců. Míra plnění se však mezi jednotlivými programovými rámci liší a je ovlivněna rozdílnou absorpční kapacitou území, charakterem podporovaných aktivit i vnějšími okolnostmi.

Za hlavní faktor úspěšného čerpání lze považovat dlouhodobou animační činnost MAS, aktivní komunikaci s potenciálními žadateli a intenzivní podporu při přípravě a realizaci projektů. MAS využívala kombinaci individuálních konzultací, seminářů, informačních kampaní a cíleného oslovování potenciálních žadatelů. Významným faktorem byla také průběžná koordinace harmonogramu výzev mezi jednotlivými programovými rámci a schopnost MAS reagovat na aktuální situaci v území.

V rámci **OP TAK** přispěl k naplňování finančních milníků především dlouhodobě vysoký zájem podnikatelů o podporu investic do rozvoje podnikání. Ve všech dosud realizovaných výzvách byl zaznamenán převis poptávky nad disponibilní alokací. Díky tomu měla MAS dostatečný zásobník projektů a mohla efektivně využívat dostupné prostředky. Pozitivně se projevila také úzká spolupráce s Agenturou pro podnikání a inovace a intenzivní metodická podpora žadatelů.

V rámci **SZP** byla úspěšnost čerpání podpořena vysokým zájmem podnikatelů a obcí o podporu prostřednictvím Fiche 4 a Fiche 5. Významnou roli sehrála individuální podpora poskytovaná MAS během celého životního cyklu projektu, a to od přípravy žádosti až po administraci žádosti o platbu. Díky této podpoře se dařilo minimalizovat chyby žadatelů a urychlovat proces realizace projektů.

V rámci **IROP** byla situace diferencovanější. V některých opatřeních (zejména vzdělávání a sociální služby) byl zaznamenán vysoký zájem žadatelů a rychlé čerpání prostředků. Naopak v některých aktivitách, například v oblasti veřejných prostranství nebo v první výzvě zaměřené na podporu jednotek požární ochrany, byl zájem nižší. Důvodem nebyl primárně nedostatek potřeb v území, ale kombinace faktorů, mezi které patřila náročná projektová příprava, komplikace ve stavebním řízení, omezené kapacity žadatelů a také souběh s jinými dotačními programy, zejména programy Živel reagujícími na povodně v roce 2024.

Zkušenosti z realizace dále ukazují, že dosažení finančních milníků bylo pozitivně ovlivněno průběžnými úpravami implementačních procesů MAS. Mezi významná opatření patřilo zjednodušování komunikace se žadateli, elektronizace některých procesů, koordinace termínů výzev nebo posílení personálních kapacit kanceláře MAS. Například navýšení prostředků na administraci po povodních umožnilo rozšířit tým pracovníků a zajistit podporu obcím při využívání mimořádných dotačních příležitostí.

Naopak mezi hlavní faktory, které mohly dosažení finančních milníků komplikovat, patřily:

- nesoulad některých dotačních podmínek s reálnými potřebami a možnostmi žadatelů v hospodářsky slabém regionu,
- omezená schopnost předfinancování a spolufinancování projektů,
- vysoká administrativní náročnost některých programů,
- problémy s přípravou projektové dokumentace a stavebním řízením,
- vnější vlivy, zejména dopady povodní a existence alternativních dotačních titulů.

Závěr

Dosavadní vývoj realizace SCLLD ukazuje, že MAS byla schopna nastavit implementaci programových rámců tak, aby finanční prostředky byly ve většině případů využívány efektivně a v souladu s potřebami území. Klíčovým předpokladem úspěchu byla intenzivní animační činnost, individuální podpora žadatelů a schopnost MAS průběžně reagovat na měnící se podmínky v území i v dotačním prostředí. Největší rizika pro naplňování finančních milníků nepředstavovala práce MAS, ale především externí faktory ovlivňující absorpční kapacitu území a připravenost projektů.

PR	Podmínka	Dosažená hodnota MAS
IROP	30. 9. 2025 - 24,4 % z částky odpovídající 70 % přidělené alokace MAS v PR IROP v zaregistrovaných žádostech o platbu	37,58 %
SP SZP	31. 12. 2025 – vyhlášeny výzvy min. na 50 % alokace a zazávazkováno min. 5 % alokace dané MAS v PR SP SZP	vyhlášeno 68% alokace a 18% zazávazkováno – posápána Dohoda
OP TAK	31. 3. 2025 - 70 % prvotní alokace MAS v PR OP TAK v Právních aktech	75% k 4.12.2024
OP ŽP	<i>Nebyl stanoven</i>	nerealizuje
OPZ+	<i>Nerelevantní</i>	

II.1.3) Existují pro každé Opatření/Fichi Programových rámců v území působnosti MAS potenciální žadatelé, případně připravené projekty?

Odpověď:

Na základě zkušeností z realizace SCLLD, průběžné animační činnosti, konzultací se žadateli, zásobníku projektových záměrů, jednání se starosty obcí, školami, podnikateli a dalšími aktéry v území lze konstatovat, že pro většinu Opatření/Fichí Programových rámců

existují v území potenciální žadatelé i připravované projektové záměry. Míra připravenosti projektů a absorpční kapacita se však mezi jednotlivými oblastmi významně liší.

V rámci **IROP** je dlouhodobě evidován dostatek projektových záměrů zejména v oblasti **vzdělávání**, kde MAS disponuje průběžně aktualizovanými informacemi od škol a zřizovatelů. Významným zdrojem informací jsou také výstupy projektů MAP, pravidelná komunikace s řediteli škol a zásobník investičních záměrů školských zařízení. Dostatečná absorpční kapacita je nadále patrná také v oblasti sociálních služeb. Potenciál pro další projekty existuje rovněž v oblasti veřejných prostranství a infrastruktury obcí, kde MAS využívá informace získané prostřednictvím konzultací se starosty a prostřednictvím rozvojových dokumentů mikroregionů a obcí.

Současně se však ukazuje, že připravenost některých projektů je negativně ovlivňována vnějšími faktory, zejména složitostí stavebního řízení, časovou náročností přípravy projektové dokumentace a omezenými kapacitami žadatelů. Tyto skutečnosti mohou zpomalovat čerpání prostředků i v případech, kdy potřeba realizace projektů v území jednoznačně existuje.

V rámci **OP TAK** lze absorpční kapacitu hodnotit jako velmi dobrou. Na základě dosavadních výzev, konzultací s podnikateli i přehledu poptávky lze předpokládat, že v území existuje dostatek potenciálních žadatelů i připravovaných investičních záměrů. Podnikatelé dlouhodobě projevují zájem o modernizaci provozů, technologické vybavení a energeticky úsporná opatření. Riziko nedočerpání alokace v tomto programovém rámci je proto nízké.

V rámci **SZP** se situace liší podle jednotlivých fichí. Vysoký zájem a dostatečný zásobník projektů je evidován zejména u **Fiche 4 Podnikání malých a středních podniků** a **Fiche 5 Základní služby a obnova obcí**, kde opakovaně dochází k přehledu poptávky nad disponibilní alokací. Potenciál dalších projektů je v těchto oblastech nadále vysoký.

Naopak u **Fiche 6 Neproduktivní infrastruktura v krajině** je identifikováno reálné riziko nedočerpání alokace. Z dosavadní realizace vyplývá nízký počet připravovaných projektů a omezený zájem potenciálních žadatelů. Důvodem není absence potřeb v oblasti krajiny, ale zejména nesoulad mezi původně předpokládanými aktivitami při přípravě strategie a konečným nastavením pravidel SZP. Parametry podpory byly definitivně známy až po schválení strategie, což vedlo k tomu, že část původně očekávaných projektů se stala nezpůsobilou nebo pro žadatele méně atraktivní.

Na základě dosavadního vývoje lze proto konstatovat, že:

- v **IROP** existuje dostatek projektových záměrů zejména v oblasti vzdělávání, sociálních služeb a rozvoje obcí,
- v **OP TAK** je absorpční kapacita stabilně vysoká a riziko nedočerpání nízké,
- v **SZP** vykazují vysoký potenciál Fiche 4 a Fiche 5, zatímco u Fiche 6 přetrvává zvýšené riziko nedočerpání alokace.

Závěr a doporučení

MAS disponuje dostatečným množstvím informací o připravovaných projektech prostřednictvím zásobníku projektových záměrů, pravidelné komunikace se starosty, školami, podnikateli a dalšími aktéry území. Z hlediska budoucího využití alokace lze za nejrizikovější oblast označit **Fiche 6 Neproduktivní infrastruktura v krajině**. Pokud se ani v dalších výzvách nepotvrdí vyšší absorpční kapacita, doporučuje se zvážit přesun části alokace do fichí s dlouhodobě vysokou poptávkou, zejména do **Fiche 4 Podnikání malých a středních podniků** nebo **Fiche 5 Základní služby a obnova obcí**.

V rámci IROP se doporučuje průběžně vyhodnocovat absorpční kapacitu jednotlivých opatření a při dalších aktualizacích programového rámce zohledňovat nejen identifikované potřeby území, ale také reálnou připravenost projektů a faktory ovlivňující jejich realizaci, zejména stavební řízení a dostupnost dalších dotačních zdrojů.

Odpověď na evaluační otázku, doporučení

Odpověď:

K 31. 12. 2025 se realizace SCLLD MAS Horní Pomoraví nachází ve fázi aktivní implementace všech schválených Programových rámců. Ve všech programových rámcích byly vyhlášeny výzvy, probíhal výběr projektů a postupně docházelo k realizaci podpořených projektů. Současně již byly k dispozici první zkušenosti s absorpční kapacitou jednotlivých opatření a s naplňováním stanovených indikátorů, které umožňují vyhodnotit vhodnost nastavení alokací a případnou potřebu jejich úprav.

Programový rámec IROP

Většina plánovaných výzev byla vyhlášena v souladu s harmonogramem. V některých případech docházelo k dílčím úpravám termínů vyhlášení nebo nastavení výzev v návaznosti na metodické změny řídicího orgánu, připravenost žadatelů a vývoj situace v území. Tyto změny neměly zásadní negativní dopad na realizaci strategie.

Z dosavadního průběhu realizace vyplývá, že absorpční kapacita se mezi jednotlivými opatřeními výrazně liší. Vysoký zájem žadatelů byl zaznamenán zejména v opatřeních zaměřených na vzdělávání a sociální služby, kde poptávka po podpoře převyšovala disponibilní alokace. Naopak nižší absorpční kapacita byla identifikována u části aktivit zaměřených na veřejná prostranství a v první výzvě na podporu jednotek požární ochrany.

V roce 2025 byla provedena aktualizace Programového rámce IROP, v jejímž rámci byla část alokace přesunuta z opatření zaměřeného na podporu jednotek požární ochrany do opatření veřejná prostranství. Tato změna reagovala na aktuální potřeby území po povodních. Následný vývoj však ukázal, že zájem o podporu veřejných prostranství byl nižší, než se předpokládalo, mimo jiné vlivem komplikací ve stavebním řízení a souběhu s programem Živel 1. Současně se ve druhé výzvě na podporu hasičů projevil výrazný převis poptávky. MAS proto doporučuje při další aktualizaci Programového rámce IROP zvážit návrat k původnímu rozdělení alokace mezi jednotlivé aktivity.

Programový rámec OP TAK

Realizace Programového rámce OP TAK probíhala v souladu s plánovanými harmonogramy výzev. Ve všech vyhlášených výzvách byl zaznamenán vysoký zájem podnikatelů a převis poptávky nad disponibilní alokací. Dosavadní vývoj potvrzuje správné nastavení podporovaných aktivit i vysokou absorpční kapacitu území v oblasti podpory podnikání.

MAS v současné době neeviduje opatření s rizikem nedočerpání alokace. Naopak lze předpokládat, že v případě disponibilních prostředků by bylo možné podpořit další kvalitní projekty. Programový rámec proto není nutné zásadně měnit a jeho nastavení odpovídá potřebám území.

Programový rámec SZP

Také v rámci SZP byly výzvy vyhlašovány v souladu s plánovaným harmonogramem. V průběhu realizace docházelo pouze k dílčím úpravám administrativních postupů na úrovni MAS s cílem zjednodušit komunikaci se žadateli a zvýšit efektivitu administrace.

Významné rozdíly byly identifikovány mezi jednotlivými fichemi. Vysoká absorpční kapacita byla potvrzena zejména u Fiche 4 Podnikání malých a středních podniků a Fiche 5 Základní služby a obnova obcí, kde opakovaně docházelo k převisu poptávky nad disponibilní alokací. Naopak u Fiche 6 Neproduktivní infrastruktura v krajině se projevil nízký zájem žadatelů a reálné riziko nedočerpání prostředků.

Zkušenosti z realizace ukazují, že nízký zájem o Fichi 6 nesouvisí s absencí potřeb v oblasti krajiny, ale spíše s konečným nastavením podmínek SZP, které bylo známo až po schválení strategie. Část původně očekávaných projektů se následně ukázala jako obtížně realizovatelná nebo nezpůsobilá.

Celkové zhodnocení

Dosavadní průběh implementace SCLLD lze hodnotit jako úspěšný. MAS se dařilo vyhlašovat výzvy převážně v souladu s plánovanými harmonogramy a naplňovat finanční milníky jednotlivých programových rámců. Nejvýznamnější překážkami realizace nebyly procesy na úrovni MAS, ale zejména vnější faktory, jako jsou komplikace stavebního řízení, administrativní náročnost některých programů, změny podmínek řídicích orgánů nebo dopady povodní v roce 2024.

Na základě dosavadních zkušeností MAS doporučuje:

- v IROP průběžně vyhodnocovat absorpční kapacitu jednotlivých opatření a zvážit návrat části alokace do opatření podpory jednotek požární ochrany,
- v SZP sledovat další vývoj absorpční kapacity Fiche 6 a v případě přetrvávajícího nízkého zájmu zvážit přesun části alokace do Fiche 4 nebo Fiche 5,
- v OP TAK zachovat stávající nastavení programového rámce, které odpovídá potřebám území a vykazuje vysokou poptávku ze strany žadatelů.

Celkově lze konstatovat, že struktura Programových rámců odpovídá hlavním potřebám území, avšak některé dílčí úpravy alokací mohou přispět k efektivnějšímu využití prostředků ve zbývajícím období realizace strategie.

Doporučení k řešení klíčových problémů/zjištění

Doporučení (aktivita, úprava SCLLD apod.)	Termín (do kdy)	Odpovědnost za realizaci doporučení
1. SZP Fiche 6 Vyhodnotit absorpční kapacitu Fiche 6 Neproduktivní infrastruktura v krajině a v případě přetrvávajícího nízkého zájmu připravit přesun části alokace do Fiche 4 Podnikání malých a středních podniků nebo Fiche 5 Základní služby a obnova obcí.	10/2026	Vedoucí CLLD, Programový výbor MAS

2. Aktualizace PR IROP Provést aktualizaci Programového rámce IROP a přehodnotit rozdělení alokace mezi opatřeními s ohledem na skutečnou absorpční kapacitu území, zejména zvážit návrat části prostředků do opatření zaměřeného na podporu jednotek požární ochrany.	03/2026	Vedoucí CLLD, Programový výbor MAS
3. Projektové záměry Posílit systematický sběr a evidenci projektových záměrů prostřednictvím pravidelných konzultací se starosty, školami, podnikateli a dalšími partnery území tak, aby bylo možné průběžně vyhodnocovat připravenost projektů a včas reagovat na změny absorpční kapacity jednotlivých opatření a Fichí.	Průběžně od 01/2026	Vedoucí CLLD, manažeri CLLD

EO II.2 Jak přispěla realizace jednotlivých Opatření/Fichí Programových rámců k dosahování hodnot indikátorů (věcný pokrok realizace SCLLD)?

Hlavní cíle EO II.2:

- popsat a vyhodnotit, zda jsou vhodně nastaveny cílové hodnoty povinných indikátorů výsledku a výstupu u Opatření/Fichí Programových rámců. Hodnocení (tj. zpracování údajů) MAS provádí za všechna Opatření/Fiche všech Programových rámců,
- navrhnout potřebné úpravy cílových hodnot/hodnot v jednotlivých letech v případě SP SZP s využitím argumentace získané prostřednictvím tohoto hodnocení,
- vyhodnotit, jak vhodně/nevhodně byly zpočátku nastaveny cílové hodnoty indikátorů a získat užitečné poznatky pro budoucí strategie (vyhnout se opakování chyb/nedostatků, zachytit příklady dobré praxe v oblasti nastavování cílových hodnot, využití zdrojů informací pro stanovení cílových hodnot atp.).

Zdroje dat/informací

MAS při zodpovídání EO využila minimálně tyto dokumenty/záznamy:

- Schválená **Zpráva o plnění integrované strategie s údaji k 31. 12. 2025** (s přehledem plánovaných cílových a dosažených hodnot indikátorů) – **Záložka Indikátory**
- **Žádosti o změnu** (ke změně hodnot indikátorů, příp. finančního plánu, pokud je relevantní), příp. **Zprávy o plnění integrované strategie – část „Informace o problémech, které se vyskytly v realizaci integrované strategie v průběhu období, za které je tato zpráva vykazována a přijatá opatření“**, příp. další relevantní části Zprávy
- Záznamy z evaluačních rozhovorů s příjemci
- Koncepční část SCLLD – seznam indikátorů navržených MAS

Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat

- Obsahová analýza

- Evaluační rozhovory s příjemci
- Syntéza poznatků

Odpovědi na evaluační podotázky

II.2.1) Jsou hodnoty indikátorů dosažené k 31. 12. 2025 v souladu s indikátorovým plánem indikátorů výstupů a výsledků v jednotlivých Opatřeních/Fichích Programových rámců?

Odpověď:

Programový rámec IROP

Z dosavadního plnění indikátorů vyplývá, že většina opatření postupuje směrem k naplnění cílových hodnot, přestože k 31. 12. 2025 ještě nebyla realizace strategie ukončena a část projektů se nachází ve fázi realizace nebo administrace.

Nejlepšího průběžného plnění dosahuje opatření **Vzdělávání**, kde již bylo podpořeno 7 vzdělávacích zařízení z plánovaných 10. To potvrzuje vysokou absorpční kapacitu území a odpovídá také vysokému zájmu škol evidovanému během realizace výzev. Naopak některé výsledkové indikátory navázané na dokončení investic zatím vykazují nižší hodnoty, což souvisí s tím, že část projektů nebyla ke konci roku 2025 dokončena. Indikátor Modernizovaná či rekonstruovaná kapacita předškolního vzdělávání byl chybně nastaven a bude upraven, respektive nejspíše zrušen s ohledem na předpoklad nečerpání v této oblasti.

V opatření **Hasiči** a části dalších infrastrukturních opatření se projevuje nižší tempo plnění, které souvisí především s časovou náročností projektové přípravy, stavebního řízení a realizace investičních projektů.

Na základě dosavadního vývoje lze předpokládat, že většina indikátorů IROP je za stávajících podmínek dosažitelná, avšak bude nezbytné pokračovat v aktivní práci se zásobníkem projektů a případně upravit alokace mezi opatřeními podle skutečné absorpční kapacity.

Programový rámec OP TAK

V rámci OP TAK dosahují oba sledované indikátory přibližně poloviny plánovaných cílových hodnot. Ke konci roku 2025 bylo podpořeno 5 podniků z plánovaných 10 a současně bylo realizováno 5 instalovaných technologií z plánovaných 22.

Tento stav lze vzhledem k fázi realizace strategie hodnotit jako odpovídající. Dosavadní výzvy vykazovaly převis poptávky a MAS eviduje další připravované podnikatelské projekty. Z evaluačních rozhovorů s příjemci navíc vyplývá, že realizované projekty přispívají k modernizaci provozů a zvyšování konkurenceschopnosti podniků, což odpovídá zamýšleným cílům intervence.

Riziko nenaplnění indikátorů je v současné době nízké a není identifikována potřeba zásadních změn Programového rámce.

Programový rámec SZP

V rámci SZP jsou mezi jednotlivými indikátory významné rozdíly.

Nejlépe se daří naplňovat indikátor **R.39 Rozvoj hospodářství venkova**, kde již bylo dosaženo 80 % cílové hodnoty, a indikátor **R.41 Propojení evropského venkova**, kde bylo dosaženo přibližně dvou třetin plánované hodnoty. Tyto výsledky odpovídají vysokému zájmu podnikatelů a obcí o podporu ve Fichi 4 a Fichi 5.

Naopak indikátory navázané na **oblast krajiny, zemědělství a lesnictví** zatím nevykazují plnění. Tento stav souvisí s nízkým zájmem o Fichi 6 Neproduktivní infrastruktura v krajině a současně s tím, že některé typy projektů nebyly do konce roku 2025 realizovány nebo ukončeny.

Zkušenosti MAS i zpětná vazba od žadatelů ukazují, že problém nespočívá primárně v absenci potřeb území, ale v nastavení podmínek podpory a nižší atraktivitě některých podporovaných aktivit. V této oblasti proto existuje nejvyšší riziko nenaplnění cílových hodnot indikátorů.

Celkové zhodnocení

K 31. 12. 2025 jsou hodnoty většiny indikátorů v souladu s očekávanou fází realizace strategie. Nejlépe postupuje plnění indikátorů v oblastech vzdělávání, podnikání a rozvoje obcí, kde byla současně potvrzena vysoká absorpční kapacita území. Rizikové zůstávají především indikátory navázané na **Fichi 6 SZP** a některé infrastrukturní aktivity IROP, kde se projevují problémy s projektovou připraveností, stavebním řízením nebo nízkým zájmem žadatelů.

Z pohledu další realizace strategie se doporučuje:

- průběžně sledovat plnění indikátorů u Fichi 6 SZP a zvážit případné přesuny alokací,
- při aktualizaci Programového rámce IROP zohlednit skutečnou absorpční kapacitu jednotlivých opatření,
- zachovat podporu projektů s vysokým přínosem pro plnění indikátorů v oblastech vzdělávání, podnikání a rozvoje obcí.

II.2.2) Upravovala MAS do 31. 12. 2025 cílové hodnoty indikátorů prostřednictvím žádosti (žádostí) o změnu strategie (u jakých indikátorů, jak a proč)?

Odpověď:

Do 31. 12. 2025 MAS Horní Pomoraví provedla úpravu cílových hodnot indikátorů v souvislosti se změnou Programového rámce **OP TAK**. V lednu 2025 došlo k navýšení alokace Programového rámce OP TAK přibližně o 50 % oproti původně schválené výši. Na tuto změnu navazovala také úprava příslušných cílových hodnot indikátorů, aby odpovídaly navýšenému objemu disponibilních prostředků a předpokládanému počtu podpořených projektů.

Důvodem změny nebylo neplnění původně nastavených indikátorů, ale naopak vysoká absorpční kapacita území a dlouhodobě vysoký zájem podnikatelů o podporu. Již první realizované výzvy potvrdily, že původně přidělená alokace neodpovídá skutečné poptávce po podpoře podnikatelských investic v území. Navýšení alokace tak představovalo reakci na prokázaný zájem žadatelů a vytvořilo předpoklady pro podporu většího počtu kvalitních projektů.

Z dosavadních zkušeností lze tuto změnu hodnotit jako správně odůvodněnou a odpovídající skutečným potřebám území. Následný vývoj realizace Programového rámce OP TAK potvrdil, že navýšená alokace je schopna být efektivně využita a že nastavené cílové hodnoty indikátorů zůstávají dosažitelné.

V ostatních Programových rámcích (**IROP a SZP**) nebyly do 31. 12. 2025 provedeny změny

cílových hodnot indikátorů prostřednictvím žádosti o změnu strategie. Dosavadní průběh realizace nevyžadoval úpravu indikátorového plánu, přestože v některých opatřeních byly identifikovány rozdíly v absorpční kapacitě. Tyto rozdíly byly zatím řešeny především prostřednictvím úprav alokací mezi opatřeními nebo průběžným vyhodnocováním poptávky po jednotlivých intervencích.

Zkušenosti MAS současně ukazují, že správné nastavení cílových hodnot indikátorů je významně ovlivněno dostupností informací v době přípravy strategie. V některých případech, zejména u nových intervencí nebo nově nastavovaných pravidel programů, nebylo možné reálnou absorpční kapacitu území přesně odhadnout. Naopak v případě OP TAK se ukázalo, že průběžné vyhodnocování poptávky a následná úprava alokace i indikátorů představují vhodný nástroj pro efektivnější využití prostředků.

Závěr

Do 31. 12. 2025 byla provedena jedna významná úprava cílových hodnot indikátorů, a to v Programovém rámci OP TAK v návaznosti na navýšení alokace o přibližně 50 %. Důvodem změny byla vysoká absorpční kapacita území a převis poptávky po podpoře podnikatelských projektů. Dosavadní zkušenosti potvrzují, že průběžné vyhodnocování absorpční kapacity a možnost pružně reagovat úpravou alokací i indikátorů představují důležitý předpoklad pro efektivní realizaci strategie a dosažení jejích cílů.

II.2.3) Dosahuje MAS cílových hodnot vlastních indikátorů Strategických cílů navržených MAS v Koncepční části SCLLD?

Odpověď:

Vyhodnocení naplňování vlastních indikátorů Strategických cílů MAS je oproti indikátorům Programových rámců komplikovanější, protože část indikátorů je závislá na externích datových zdrojích, které nejsou průběžně aktualizovány nebo nejsou v potřebném územním detailu k dispozici. Z tohoto důvodu nelze u všech indikátorů k 31. 12. 2025 jednoznačně posoudit míru jejich naplnění.

MAS v průběhu realizace strategie zjistila, že při přípravě Koncepční části SCLLD byla u některých indikátorů podceněna dostupnost a periodicita zdrojových dat. Problém se týká zejména indikátorů sledujících:

- podíl ekologicky hospodařících zemědělců,
- vzdělanostní strukturu obyvatel (podíl obyvatel se středoškolským a vysokoškolským vzděláním),
- některé širší socioekonomické ukazatele sledované na úrovni území MAS.

V případě vzdělanostní struktury obyvatel jsou nejnovější relevantní údaje dostupné ze Sčítání lidu, domů a bytů 2021. Novější data za území MAS nejsou v době zpracování evaluace k dispozici, a proto nelze objektivně vyhodnotit dosažení cílových hodnot. Obdobná situace nastává i u některých ukazatelů v oblasti zemědělství, kde nejsou potřebná data pravidelně zveřejňována v územním členění odpovídajícím území MAS.

Současně je třeba vzít v úvahu, že řada strategických indikátorů je ovlivňována dlouhodobými demografickými, ekonomickými a společenskými trendy, které přesahují možnosti ovlivnění prostřednictvím SCLLD. Typickým příkladem je pokračující trend vyliďňování venkovských oblastí a stárnutí populace, který se projevuje i na území MAS Horní Pomoraví. Tyto procesy mají vliv na některé strategické indikátory bez ohledu na kvalitu a rozsah realizovaných intervencí.

Na druhé straně lze na základě realizovaných projektů, evaluačních rozhovorů s příjemci a zkušeností z animační činnosti konstatovat, že realizace SCLLD přispívá k naplňování strategických cílů v oblastech:

- rozvoje občanské vybavenosti a veřejných služeb,
- podpory podnikání a zaměstnanosti,
- rozvoje vzdělávací infrastruktury,
- zvyšování kvality života obyvatel venkova,
- posilování spolupráce místních aktérů.

Přestože nelze u všech vlastních indikátorů doložit aktuální hodnoty prostřednictvím statistických dat, dostupné kvalitativní informace potvrzují, že realizované projekty přispívají k naplňování strategických cílů MAS.

Závěr

K 31. 12. 2025 nelze u části vlastních indikátorů Strategických cílů jednoznačně vyhodnotit dosažení cílových hodnot z důvodu nedostupnosti nebo nízké frekvence aktualizace zdrojových dat. Zkušenost z realizace strategie ukazuje, že při nastavování strategických indikátorů je nezbytné věnovat větší pozornost dostupnosti a pravidelné aktualizaci datových zdrojů.

Přesto lze na základě realizovaných projektů, výsledků Programových rámců, evaluačních rozhovorů a zkušeností MAS konstatovat, že realizace SCLLD přispívá k naplňování hlavních strategických cílů rozvoje území. U některých strategických ukazatelů však bude možné objektivní vyhodnocení provést až po zveřejnění nových statistických dat nebo při závěrečné evaluaci strategie.

Poučení pro budoucí programové období:

Při tvorbě nové strategie doporučuje MAS navrhnout vlastní strategické indikátory pouze tam, kde existuje dlouhodobě dostupný, pravidelně aktualizovaný a územně relevantní datový zdroj, případně využívat indikátory, jejichž hodnoty lze průběžně sledovat prostřednictvím vlastních evidencí MAS.

Odpověď na evaluační otázku, doporučení

II.2 Jak přispěla realizace jednotlivých Opatření/Fichí Programových rámců k dosahování hodnot indikátorů a čerpání podpory?

Odpověď:

Programový rámec IROP

Realizace Programového rámce IROP dosud významně přispěla k naplňování indikátorů i k čerpání přidělené podpory, přičemž míra pokroku se mezi jednotlivými opatřeními liší. Největší věcný i finanční pokrok byl zaznamenán v oblasti vzdělávání, kde byl současně evidován vysoký zájem žadatelů a dostatečná absorpční kapacita území. Realizované projekty přispívají ke zlepšování kvality vzdělávací infrastruktury pro obyvatele regionu.

Naopak u některých investičně náročnějších opatření se projevuje časový nesoulad mezi finančním a věcným pokrokem. Přestože jsou prostředky smluvně navázány na schválené projekty, výsledky se do indikátorů promítají až po dokončení stavebních a investičních akcí. Významným faktorem ovlivňujícím průběh realizace byly komplikace stavebního řízení, dopady povodní v roce 2024 a existence dalších dotačních programů zaměřených na obnovu majetku obcí.

Zkušenosti z realizace současně ukázaly, že při přípravě strategie existoval časový nesoulad mezi komunitním projednáváním strategie a pozdějším zveřejněním detailních pravidel a indikátorů jednotlivých programů. Některé předpoklady o absorpční kapacitě a očekávaném přínosu opatření proto nebylo možné při tvorbě strategie přesně odhadnout.

Programový rámec OP TAK

Programový rámec OP TAK vykazuje vysokou míru souladu mezi čerpáním podpory a naplňováním indikátorů. Ve všech dosud realizovaných výzvách byl zaznamenán převis poptávky a podpořené projekty přímo přispívají k naplňování stanovených indikátorů zaměřených na rozvoj podnikatelského prostředí.

Z evaluačních rozhovorů s příjemci vyplývá, že podpořené investice vedly zejména k modernizaci výrobních a provozních technologií, zvýšení produktivity práce a zlepšení konkurenceschopnosti podniků. Programový rámec tak přispívá nejen k plnění indikátorů, ale i k naplňování širších rozvojových cílů strategie v oblasti hospodářského rozvoje regionu.

Navýšení alokace v roce 2025 a související úprava indikátorů lze hodnotit jako správnou reakci na vysokou absorpční kapacitu území a potvrzení správného nastavení podporovaných aktivit.

Programový rámec SZP

Programový rámec SZP přispívá k naplňování indikátorů rozdílně podle jednotlivých Fichí. Největší přínos k plnění indikátorů i čerpání prostředků vykazují Fiche 4 Podnikání malých a středních podniků a Fiche 5 Základní služby a obnova obcí. V těchto oblastech dlouhodobě převyšuje poptávka disponibilní alokaci a realizované projekty přispívají k rozvoji místní ekonomiky i občanské vybavenosti.

Naopak u Fiche 6 Neproduktivní infrastruktura v krajině je věcný i finanční pokrok výrazně nižší. Z dosavadních zkušeností vyplývá, že důvodem není nedostatek potřeb v území, ale především nesoulad mezi původními očekáváními při tvorbě strategie a konečným nastavením pravidel SZP. V době komunitního projednávání strategie nebyly známy všechny podmínky programu ani finální podoba indikátorů, což následně ovlivnilo zájem potenciálních žadatelů.

Výsledkem je situace, kdy některé indikátory navázané na krajinná opatření vykazují nízké plnění, zatímco indikátory podporující podnikání a rozvoj obcí postupují nad očekávání dobře.

Celkové zhodnocení

Realizace Programových rámců dosud přispívá k naplňování většiny plánovaných indikátorů a současně umožňuje postupné čerpání přidělených prostředků. Nejvyšší míra souladu mezi věcným a finančním pokrokem byla zaznamenána u OP TAK a u části intervencí SZP zaměřených na podnikání a rozvoj obcí. V IROP se naopak výrazněji projevuje časový odstup mezi schválením projektů, čerpáním prostředků a dosažením výsledků měřených indikátory.

Klíčovým zjištěním je skutečnost, že některé rozdíly v plnění indikátorů nejsou způsobeny kvalitou implementace MAS, ale časovým nesouladem mezi přípravou strategie a následným zveřejněním finálních pravidel a indikátorů jednotlivých programů. To ovlivnilo především přesnost odhadu absorpční kapacity některých opatření.

Z pohledu další realizace strategie se jako nejdůležitější jeví:

- průběžně vyhodnocovat plnění indikátorů ve vazbě na skutečnou absorpční kapacitu území,
- u opatření s dlouhodobě nízkým zájmem zvážit přesuny alokací do oblastí s vyšší poptávkou,
- při budoucí tvorbě strategií více zohlednit riziko změn pravidel a indikátorů mezi obdobími komunitního plánování a zahájením implementace programů.

Doporučení k řešení klíčových problémů/zjištění

Doporučení (aktivita, úprava SCLLD apod.)	Termín (do kdy)	Odpovědnost za realizaci doporučení
1. Průběžně vyhodnocovat plnění indikátorů a absorpční kapacitu jednotlivých Opatření/Fichí a v případě dlouhodobě nízkého plnění nebo nízkého zájmu žadatelů připravit návrh přesunu alokací do opatření s vyšší poptávkou a vyšším předpokladem dosažení cílových hodnot indikátorů.	10/2026	Vedoucí CLLD, Kontrolní výbor Programový výbor
2. U opatření s rizikem nenaplnění indikátorů (zejména Fiche 6 SZP a vybrané aktivity IROP) posílit animační činnost, individuální konzultace a aktivní vyhledávání potenciálních žadatelů včetně identifikace konkrétních projektových záměrů.	průběžně od 01/2026	Vedoucí CLLD, manažeři CLLD
3. Při přípravě budoucí strategie a jejích aktualizací nastavovat indikátory a cílové hodnoty s větším důrazem na dostupnost zdrojových dat, reálnou absorpční kapacitu území a rizika vyplývající z pozdějších změn pravidel a podmínek jednotlivých programů.	při přípravě aktualizace SCLLD a navazující strategie	Ředitel MAS, Vedoucí CLLD, Programový výbor MAS

EO II.3 Jsou finanční prostředky na projekty vynaloženy účelně, tj. plní projekty svůj účel a přináší do území pozitivní a udržitelné efekty?

Hlavní cíle EO II.3:

- identifikovat reálné výstupy, výsledky a přínosy projektů v území MAS,
- určit a vyhodnotit, zda podpořené projekty, respektive vynaložené prostředky vedou k dosahování stanoveného efektu, tj. do jaké míry plní svůj účel (jsou efektivní),
- vyhodnotit, zda projekty přináší právě ty efekty, které jsou očekávány, ale také další efekty (negativní i pozitivní), které s sebou realizace projektů do území působnosti MAS přináší.

Zdroje dat/informací

MAS při zodpovídání EO využila zejména tyto dokumenty/záznamy:

- Žádosti o dotaci
- Podklady pro hodnocení (IROP) / projektové záměry (OP ŽP), příp. další relevantní přílohy s informacemi o projektu (např. příloha s detailním popisem plánovaných aktivit projektu apod.)
- Zápisy z evaluačních rozhovorů s příjemci

Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat

- Obsahová analýza
- Evaluační rozhovory s příjemci

- Syntéza

Tabulka 16 Přehled projektů pro realizaci evaluačních rozhovorů pro mid-term evaluaci

PR	Opatření /Fiche	Žadatel	Název projektu	Datum ukončení realizace projektu	CZV projektu
IROP	Hasiči	Město Hanušovice	Pořízení vybavení pro JSDH Hanušovice	31.01.2025	253 500,65
		Obec Bohdíkov	Pořízení dopravního automobilu pro JSDH Bohdíkov	30.06.2025	1 766 650,51
	Vzdělávání	ZŠ a MŠ Lesnice	ZŠ Lesnice – modernizace učeben a družiny	30.11.2024	4 999 719,99
		ZŠ Staré Město	Revitalizace školní družiny a odborné učebny školní kuchyňka	31.12.2024	1 247 222,00
	Sociální služby	Charita Zábřeh	Modernizace, rozšíření kapacity a dostupnosti terénních sociálních služeb v území MAS HP	02.09.2025	2 556 838,10
		Technické služby Zábřeh	Rozšíření kapacity a zázemí azylového domu v Zábřehu	23.08.2025	2 229 620,40

PR	Opatření /Fiche	Žadatel	Název projektu	Datum ukončení realizace projektu	CZV projektu
	Veřejná prostranství	Ruda nad Moravou	Revitalizace hřbitova v Rudě nad Moravou - I. etapa	29.01.2026	4 999 999,79
OPTAK	Podnikání	Ing. Jan Leimer	Automatizace výrobních procesů pomocí CNC obráběcího centra	27.05.2025	1 929 589,85
		NET - KOVO s.r.o.	Digitalizace firmy NET - KOVO s.r.o.	01.01.2025	978 808,18
SZP	Fiche 4 - Podnikání malých a středních podniků (50% dotace)	Aneta Kácelová	Vybavení provozovny	31.05.2025	500 000,00
		Vašíček - pekařství a cukrářství, s.r.o.	Prodejna Růže - Zábřeh	24.11.2025	450 000,00
		Ing. Přemysl Čech	Rozšíření služeb penzionu	30.06.2025	436 260,00
		Martin Čech	Pořízení pracovního stroje na údržbu pastvin a trvalých travních porostů	05.11.2025	500 000,00
	Fiche 5 - Základní služby a obnova obcí (70% dotace)	Obec Branná	Kancelářské vybavení pro knihovnu	29.05.2026	121 000,00
		Obec Bušín	Roztančíme Kořínek	31.10.2025	442 360,00
	Fiche 6 - Neproduktivní infrastruktura v krajině (80% dotace)	bez realizovaného projektu			

Odpovědi na evaluační podotázky

II.3.1) Co přináší projekty realizované v jednotlivých PR cílovým skupinám daného projektu v jednotlivých Opatřeních/Fichích Programových rámců?

Odpověď:

Na základě evaluačních rozhovorů s příjemci, analýzy realizovaných projektů a zkušeností MAS lze konstatovat, že projekty realizované prostřednictvím všech Programových rámců přinášejí cílovým skupinám konkrétní a převážně dlouhodobě udržitelné přínosy. Současně se ukazuje, že většina projektů sama o sobě neřeší všechny identifikované potřeby cílových skupin, ale představuje důležitý dílčí krok v dlouhodobém rozvoji území.

Programový rámec IROP

V oblasti vzdělávání přinesly projekty školám, žákům i pedagogům především zkvalitnění vzdělávacího prostředí, rozšíření možností výuky a lepší podmínky pro rozvoj praktických i odborných dovedností. Z rozhovorů se zástupci škol vyplynulo, že investice umožnily realizovat aktivity, které by bez podpory nebyly finančně dostupné nebo by byly odloženy na řadu let. Přínosy se projevují nejen ve zlepšení materiálního vybavení, ale také ve zvýšení atraktivity škol pro žáky a rodiče.

V oblasti sociálních služeb přinesly projekty zvýšení dostupnosti a kvality poskytovaných služeb. Například rozšíření kapacit sociálních zařízení umožnilo reagovat na rostoucí potřeby klientů a zlepšilo podmínky pro poskytování služeb pracovníky organizací. Přínosy se projevují nejen u přímých uživatelů služeb, ale také u jejich rodin a pečujících osob.

V případě projektů zaměřených na veřejná prostranství a občanskou vybavenost se pozitivní efekty projevují zejména ve zvýšení kvality veřejného prostoru, bezpečnosti a komfortu obyvatel. Tyto projekty mají často širší dopad na celé obce a přispívají ke zvyšování kvality života obyvatel.

Potřeby cílových skupin jsou v rámci IROP naplňovány převážně zčásti, protože většina projektů řeší konkrétní dílčí problém, zatímco celkové potřeby škol, sociálních služeb či obcí jsou dlouhodobě rozsáhlejší a finančně náročnější.

Programový rámec OP TAK

V rámci OP TAK jsou hlavní cílovou skupinou podnikatelé. Realizované projekty podle rozhovorů vedly především k modernizaci technologického vybavení, zvýšení efektivity výroby, úsporám času a práce a zlepšení konkurenceschopnosti podniků. Některé podniky díky podpoře rozšířily výrobní kapacity nebo nabídku služeb, jiné zvýšily kvalitu produkce nebo snížily provozní náklady.

Pozitivním zjištěním je skutečnost, že přínosy projektů se neomezují pouze na samotné podnikatele, ale nepřímo podporují také zaměstnanost a ekonomickou stabilitu regionu. Většina příjemců současně uvedla, že bez dotační podpory by investici realizovala v menším rozsahu nebo s výrazným časovým odkladem.

Potřeby cílové skupiny jsou naplňovány ve značné míře, přesto přetrvává vysoká poptávka po dalších investicích, což potvrzuje i převis projektových záměrů nad disponibilní alokací.

Programový rámec SZP

V oblasti podnikání a rozvoje obcí přinesly projekty obdobné efekty jako u OP TAK. Podnikatelé využívali podporu zejména k modernizaci provozů, rozšiřování nabídky služeb

a zvyšování kvality poskytovaných produktů. V případě zemědělských a potravinářských podniků vedly investice k vyšší efektivitě výroby, lepším hygienickým podmínkám a posílení konkurenceschopnosti.

U projektů obcí byly nejčastěji zmiňovány přínosy pro kvalitu života obyvatel, rozvoj komunitního života a zlepšení dostupnosti veřejných služeb. Projekty často slouží širokému okruhu obyvatel a jejich přínosy jsou dlouhodobé.

Z rozhovorů dále vyplynulo, že podpořené projekty mají často významný multiplikační efekt. Investice vytvářejí předpoklady pro další rozvoj podnikání, cestovního ruchu, komunitních aktivit nebo spolupráce mezi místními aktéry.

Naopak v oblasti krajinných opatření nebylo možné dosud obdobné přínosy vyhodnotit v širším rozsahu, protože realizace projektů v této oblasti zatím zaostává za původními předpoklady.

Celkové zhodnocení

Evaluační rozhovory potvrzují, že realizované projekty plní svůj účel a přinášejí cílovým skupinám konkrétní pozitivní efekty. Nejvýznamnější přínosy byly identifikovány v oblasti:

- zkvalitnění vzdělávací infrastruktury,
- zvýšení dostupnosti sociálních služeb,
- modernizace podnikání a rozvoje místní ekonomiky,
- zlepšení kvality života obyvatel obcí,
- posílení komunitního života a občanské vybavenosti.

Současně se ukazuje, že většina projektů řeší pouze část identifikovaných potřeb cílových skupin. Projekty proto nelze vnímat jako jednorázové řešení problémů území, ale jako součást dlouhodobého procesu rozvoje regionu. Přesto lze na základě rozhovorů s příjemci konstatovat, že bez podpory SCLLD by většina projektů nebyla realizována vůbec, nebo by byla realizována v menším rozsahu a s výrazným časovým odstupem.

II.3.2) Vedou projekty v Programových rámcích k dosažení předem nepředpokládaných pozitivních výsledků?

Odpověď:

Na základě realizovaných evaluačních rozhovorů lze konstatovat, že řada projektů přinesla vedle plánovaných výstupů a výsledků také další pozitivní efekty, které nebyly explicitně uvedeny v projektových žádostech ani zachyceny prostřednictvím monitorovacích indikátorů. Tyto efekty se projevují jak na úrovni příjemců, tak cílových skupin a širšího území.

Programový rámec IROP

V rámci projektů zaměřených na podporu jednotek požární ochrany se vedle plánovaného zlepšení technického vybavení projevily také širší dopady na bezpečnost obyvatel a fungování místních komunit.

Z rozhovoru s příjemcem **Obec Bohdíkov** vyplynulo, že projekt nepřinesl pouze nové dopravní vozidlo, ale také posílil spolupráci mezi obcí a členy jednotky dobrovolných hasičů. Do přípravy technické specifikace vozidla byli aktivně zapojeni členové zásahové jednotky, což vedlo k vyšší míře identifikace s projektem a lepšímu přizpůsobení vybavení místním potřebám.

Dalším nepředpokládaným efektem byla demonstrace aktivního přístupu obce k podpoře dobrovolných hasičů. Jak uvedl respondent:

„Projekt přinesl ukázkou toho, jak může dopadnout aktivita a kladný přístup zřizovatele zásahové jednotky hasičů, tedy obce, který usiluje o to, aby jednotka dobrovolných hasičů měla ke své činnosti ty nejlepší podmínky.“

Podobně v případě projektu **JSDH Hanušovice** se jako významný nepřímý přínos ukázalo zvýšení bezpečnosti obyvatel regionu prostřednictvím vyšší akceschopnosti jednotky, což nebylo primárním indikátorem projektu. Respondent uvedl:

„Přínos projektu vidí ve zkvalitnění bezpečnosti občanů v regionu.“

Programový rámec OP TAK

U podnikatelských projektů se opakovaně objevovaly efekty související s modernizací výroby, zvyšováním kvality produkce a posilováním konkurenceschopnosti podniků, které přesahují původně plánované technické výstupy projektu.

V rozhovoru se společností **NETKOVO – Chytka** bylo potvrzeno, že pořízení automatizovaného měřicího systému nepřineslo pouze naplnění plánovaných indikátorů digitalizace, ale také významné zvýšení kvality řízení výroby. Díky automatickému vyhodnocování dat firma získala nové možnosti prevence zmetkovitosti a optimalizace výroby:

„Výstupem jsou automatické měrové protokoly pro výstupní kontrolu a dále statistické vyhodnocení naměřených dat v průběhu výroby dílů s cílem minimalizace výroby neshodných produktů.“

Projekt tak vedl nejen k úspoře času a snížení chybovosti, ale i k posílení schopnosti firmy reagovat na rostoucí požadavky odběratelů v automobilovém průmyslu.

Programový rámec SZP

V rámci projektů podpořených ze SZP byly identifikovány především nepřímé rozvojové efekty související s dalším investičním rozvojem podniků a služeb.

V rozhovoru s příjemcem **Vašíček pekárny** bylo zjištěno, že projekt vedl k nastartování dalších rozvojových plánů podniku. Vedle plánované modernizace provozu a energetických úspor vznikly nové investiční záměry:

„Budeme pokračovat v dalších rekonstrukcích postupně. Pekárna má plány na rekonstrukci a rozšíření včetně vybudování Muzea pekařství.“

Jedná se o významný multiplikační efekt, který nebyl součástí původního projektu a může mít pozitivní dopad také na cestovní ruch a identitu regionu.

Dalším nepředpokládaným efektem bylo zlepšení zákaznického komfortu a vnímání provozovny veřejností. Respondent uvedl:

„Nové prostředí zákazníci vítají.“

Podobně u projektu **BIO farmy Přemysla Čecha** nebylo hlavním přínosem pouze pořízení vybavení pro ubytovací služby, ale také vytvoření předpokladů pro rozšíření nabídky služeb a zvýšení atraktivity venkovské turistiky. Projekt podpořil dlouhodobý rozvoj farmy a rozšíření její ekonomické činnosti nad rámec původního zemědělského zaměření.

Celkové zhodnocení

Evaluační rozhovory potvrzují, že realizované projekty často přinášejí širší pozitivní efekty, než jaké byly původně předpokládány při jejich schvalování. Tyto efekty nejsou zpravidla zachyceny prostřednictvím monitorovacích indikátorů, přesto významně přispívají k naplňování cílů SCLLD.

Nejčastěji identifikované nepředpokládané pozitivní výsledky zahrnují:

- posílení spolupráce mezi místními aktéry,

- zvýšení bezpečnosti obyvatel,
- vznik navazujících investic a dalších rozvojových aktivit,
- zvýšení atraktivity služeb a podniků,
- zlepšení kvality řízení a organizace práce,
- podporu dlouhodobé konkurenceschopnosti podniků,
- posílení vztahu místních komunit k realizovaným projektům.

Lze proto konstatovat, že řada projektů vytváří multiplikační efekty přesahující rámec původně plánovaných výstupů a výsledků a přispívá k rozvoji území ve větším rozsahu, než je zachyceno prostřednictvím formálně sledovaných indikátorů.

II.3.3) Vedou projekty v jednotlivých Programových rámcích k dosažení nepředpokládaných negativních výsledků?

Odpověď:

Na základě evaluačních rozhovorů s příjemci, analýzy realizovaných projektů a zkušeností pracovníků MAS nebyly identifikovány významné nepředpokládané negativní výsledky projektů, které by měly zásadní negativní dopad na cílové skupiny, příjemce nebo rozvoj území. V rozhovorech se spíše opakovaly zkušenosti s obtížemi při přípravě a realizaci projektů, nikoliv negativní dopady samotných projektových intervencí.

Programový rámec IROP

V rámci projektů IROP nebyly identifikovány negativní efekty související s využíváním realizovaných investic. Naopak příjemci hodnotili projekty jako přínosné pro rozvoj obcí, škol i sociálních služeb. Jako nejčastější komplikace byly uváděny vysoká administrativní náročnost přípravy projektů, dlouhé stavební řízení, růst cen stavebních prací a časová náročnost veřejných zakázek.

Tyto skutečnosti však představují vnější faktory ovlivňující realizaci projektů, nikoliv jejich negativní dopady po dokončení.

Programový rámec OP TAK

Ani v projektech OP TAK nebyly zjištěny nepředpokládané negativní výsledky. Naopak příjemci potvrzovali zvýšení efektivity výroby, konkurenceschopnosti a kvality produkce. Za nejvýznamnější rizika označovali především rychlý technologický vývoj, který může zkracovat morální životnost pořizovaných technologií, a zvýšené nároky na obsluhu nových zařízení. Zavedení nových technologií mohlo také krátkodobě zpomalit výkonnost výroby (odstávky a přechod na nové/rozšířené řešení). Tyto skutečnosti jsou však běžnou součástí modernizace podniků a nebyly příjemci hodnoceny jako negativní dopady projektů.

Programový rámec SZP

Také v rámci projektů SZP nebyly identifikovány významné negativní efekty pro příjemce ani cílové skupiny. Někteří respondenti upozorňovali na zvýšené provozní náklady spojené s údržbou nového vybavení nebo modernizovaných objektů a na vyšší administrativní nároky vyplývající z pravidel dotační podpory. Tyto skutečnosti však byly příjemci vnímány jako přirozená součást realizace investic a byly vyváženy přínosy projektů.

Z rozhovorů dále vyplynulo, že většina příjemců by projekt za obdobných podmínek realizovala znovu, což potvrzuje, že přínosy projektů jednoznačně převyšují případné negativní zkušenosti spojené s jejich realizací.

Celkové zhodnocení

Evaluační rozhovory nepotvrdily výskyt významných nepředpokládaných negativních výsledků realizovaných projektů. Identifikované problémy se týkaly především administrativní náročnosti, komplikované projektové přípravy, stavebního řízení nebo

následných provozních nákladů, tedy faktorů souvisejících s procesem realizace projektů, nikoliv jejich věcnými dopady.

Lze proto konstatovat, že **projekty realizované prostřednictvím Programových rámců SCLLD přinášejí převážně pozitivní a dlouhodobě udržitelné efekty, přičemž případné negativní zkušenosti mají převážně provozní nebo administrativní charakter a neomezují dosažení hlavních cílů projektů.** Tento závěr je v souladu s výsledky evaluačních rozhovorů i s dosavadním hodnocením věcného a finančního pokroku realizace SCLLD.

II.3.4) Jsou výstupy, výsledky a dopady dosažené v jednotlivých Programových rámcích skutečně udržitelné?

Odpověď:

Na základě evaluačních rozhovorů s příjemci, analýzy realizovaných projektů a zkušeností MAS lze konstatovat, že výstupy a výsledky projektů realizovaných prostřednictvím všech Programových rámců mají vysoký předpoklad dlouhodobé udržitelnosti. Příjemci považují realizované investice za součást svého dlouhodobého rozvoje a deklarují zájem i schopnost zajistit jejich další provoz po skončení období povinné udržitelnosti.

Programový rámec IROP

U projektů IROP je udržitelnost založena především na dlouhodobém využívání veřejné infrastruktury. Školy, obce i poskytovatelé sociálních služeb využívají podpořené investice jako běžnou součást své činnosti a jejich další fungování je zakotveno ve strategických dokumentech i rozpočtech zřizovatelů. Největším rizikem zůstává dlouhodobé financování obnovy a údržby majetku, které bude záviset na finančních možnostech jednotlivých příjemců. **V oblasti vzdělávání se nově objevuje také riziko spojené s nepříznivým demografickým vývojem a připravovanou optimalizací školské sítě. Především u menších venkovských škol panují obavy, že případné slučování škol může v budoucnu omezit využití některých podpořených investic nebo změnit jejich původně zamýšlený účel. Tato skutečnost však není důsledkem realizovaných projektů, ale změn vnějšího prostředí, které mohou dlouhodobou udržitelnost jejich přínosů ovlivnit.**

Programový rámec OP TAK

U projektů OP TAK je udržitelnost spojena především s ekonomickou životaschopností podniků. Rozhovory potvrzují, že nové technologie jsou plně využívány a představují základ dalšího rozvoje podnikání. Rizikem do budoucna je především rychlé morální zastarávání technologií a potřeba jejich průběžné modernizace, příjemci však s těmito investicemi dlouhodobě počítají.

Programový rámec SZP

Také projekty SZP vykazují vysoký předpoklad udržitelnosti. Modernizované provozy i veřejná infrastruktura jsou využívány ke svému účelu a řada příjemců na realizované projekty navazuje dalšími investicemi. Udržitelnost může být ovlivněna zejména vývojem provozních nákladů, cen energií nebo personálních kapacit, dosud však příjemci nevnímají tyto faktory jako ohrožení pokračování projektů.

Celkové zhodnocení

Evaluační rozhovory potvrzují, že udržitelnost projektů nespočívá pouze ve splnění formálních podmínek dotačních programů. Ve většině případů se realizované investice staly přirozenou součástí fungování organizací a jejich přínosy pokračují i po ukončení projektu. Současně projekty často vytvářejí předpoklady pro další rozvojové aktivity a navazující

investice. Nejvýznamnější rizika představují především budoucí financování obnovy majetku, rostoucí provozní náklady, personální zajištění některých služeb a technologické zastarávání vybavení, nikoliv samotná udržitelnost dosažených výsledků.

Odpověď na evaluační otázku, doporučení

II.3 Jsou finanční prostředky na projekty vynaloženy účelně, tj. plní projekty svůj účel a přinášejí do území pozitivní a udržitelné efekty?

Odpověď:

Programový rámec IROP

Realizované projekty Programového rámce IROP lze hodnotit jako účelně vynaložené. Projekty naplnily své plánované cíle a přispěly ke zlepšení kvality veřejné infrastruktury, vzdělávání, sociálních služeb i bezpečnosti obyvatel. Evaluační rozhovory současně potvrdily řadu nepředpokládaných pozitivních efektů, například posílení spolupráce mezi místními aktéry nebo vyšší využívání modernizovaných prostor. Významné negativní dopady projektů nebyly identifikovány.

Z hlediska dlouhodobé udržitelnosti představuje největší riziko především nepříznivý demografický vývoj. Zejména u menších venkovských škol se objevují obavy, že případná optimalizace školské sítě může v budoucnu ovlivnit rozsah využívání některých realizovaných investic. Toto riziko však vyplývá z vnějšího prostředí, nikoliv z kvality realizovaných projektů.

Programový rámec OP TAK

Projekty OP TAK vykazují vysokou účelnost využití veřejných prostředků. Podpořené investice vedly k modernizaci podniků, zvýšení produktivity práce, zlepšení kvality výroby a posílení konkurenceschopnosti místních podnikatelů. Vedle plánovaných výstupů přinesly projekty také další pozitivní efekty, například rozšíření spolupráce s obchodními partnery nebo vytvoření předpokladů pro další investice. Negativní dopady projektů nebyly identifikovány. Udržitelnost výsledků je vysoká a závisí především na dalším ekonomickém vývoji podniků a obnově technologií.

Programový rámec SZP

Také projekty Programového rámce SZP lze hodnotit jako účelné a přínosné. Přispěly k modernizaci podnikání, rozvoji veřejných služeb i zvyšování kvality života obyvatel venkova. U řady projektů byly identifikovány další pozitivní efekty přesahující původně plánované cíle, například navazující investice, rozšíření nabídky služeb nebo posílení komunitního života. Významné negativní dopady nebyly zjištěny. Udržitelnost projektů je vysoká, přesto bude do budoucna ovlivňována zejména vývojem provozních nákladů a ekonomickou situací příjemců.

Celkové zhodnocení

Na základě analýzy projektů, evaluačních rozhovorů s příjemci, zkušeností pracovníků MAS i výsledků Focus Group lze konstatovat, že finanční prostředky byly vynaloženy účelně a ve většině případů vedly k naplnění zamýšlených cílů jednotlivých Programových rámců. Projekty přinesly cílovým skupinám konkrétní přínosy, které často přesahují původně plánované výstupy a vytvářejí další rozvojové příležitosti pro území.

Významné nepředpokládané negativní dopady realizovaných projektů nebyly identifikovány. Největší rizika pro dlouhodobou udržitelnost nesouvisí s kvalitou projektů ani s implementací SCLLD, ale představují je především vnější faktory, jako jsou

demografický vývoj, rostoucí provozní náklady, technologické změny nebo ekonomická situace příjemců.

Celkově lze hodnotit realizaci Programových rámců jako efektivní a účelnou. Projekty významně přispívají k naplňování cílů SCLLD a současně vytvářejí dlouhodobé pozitivní efekty pro obyvatele, podnikatele i veřejný sektor na území MAS Horní Pomoraví.

Vzhledem k tomu, že projekty jsou obecně účelné a udržitelné, následná doporučení neřeší kvalitu projektů, ale faktory, které mohou jejich přínosy do budoucna ovlivnit. Doporučení tedy přímo reagují na hlavní zjištění evaluace:

- **rizika dlouhodobé udržitelnosti** (demografie a malé školy),
- **potřebu systematicky sledovat skutečné dopady projektů**, které monitorovací indikátory nezachycují,
- **využití zkušeností z evaluace při přípravě dalšího programového období**, což je jeden z hlavních cílů midterm evaluace.

Doporučení k řešení klíčových problémů/zjištění

Doporučení (aktivita, úprava SCLLD apod.)	Termín (do kdy)	Odpovědnost za realizaci doporučení
1. Při přípravě a aktualizaci SCLLD i při vyhlášení výzev systematicky zohledňovat dlouhodobé demografické trendy , zejména při podpoře investic do vzdělávací infrastruktury, a posuzovat jejich budoucí využitelnost v souvislosti s optimalizací školské sítě.	průběžně, při aktualizaci SCLLD	Vedoucí CLLD, Programový výbor MAS
2. Posílit následnou práci s příjemci po ukončení projektů formou sdílení zkušeností, příkladů dobré praxe a monitorování dlouhodobých přínosů projektů, aby bylo možné lépe zachytit skutečné dopady realizovaných intervencí nad rámec povinných monitorovacích indikátorů	průběžně od 01/2026	Vedoucí CLLD, manažeři programových rámců
3. Při přípravě budoucích strategií a aktualizací Programových rámců více zohledňovat nejen plnění monitorovacích indikátorů, ale také očekávané dlouhodobé společenské, ekonomické a komunitní přínosy projektů , které se v průběhu evaluace ukázaly jako významné multiplikační efekty realizovaných intervencí.	při přípravě nové SCLLD	Ředitel MAS, Vedoucí CLLD, Programový výbor MAS

EO II.4 Jak přispívají realizované projekty k naplňování specifického cíle SCLLD daného Opatření/Fiche Programového rámce?

Hlavní cíl EO II.4:

- určit a vyhodnotit, zda je prostřednictvím podpořených projektů dosahováno stanovených specifických cílů SCLLD, na které navazují jednotlivá Opatření/Fiche Programových rámců.

Zdroje dat/informací

MAS při zodpovídání EO využila zejména tyto dokumenty/záznamy:

- Programové rámce – vazba Opatření/Fichí Programových na specifické cíle SCLLD
- Schválená **Zpráva o plnění integrované strategie s údaji k 31. 12. 2025, resp. tabulka „Financování ISg“** (s přehledem plánovaných cílových a dosažených hodnot) – **Záložka Financování ISg**
- Záписy z evaluačních rozhovorů s příjemci
- Zápis z jednání Focus Group

Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat

- Obsahová analýza
- Evaluační rozhovory s příjemci
- Focus Group
- Syntéza

Odpověď na evaluační otázku, doporučení

II.4 Jak přispívají realizované projekty k naplňování specifického cíle SCLLD daného Opatření/Fiche Programového rámce?

Odpověď:

Programový rámec IROP

Realizované projekty významně přispívají k naplňování specifických cílů Programového rámce IROP. Nejvýraznější přínos byl identifikován v oblasti vzdělávání, kde podpořené projekty vedly ke zkvalitnění vzdělávací infrastruktury, rozšíření možností moderní výuky a vytvoření lepších podmínek pro rozvoj klíčových kompetencí žáků. Pozitivní přínosy byly potvrzeny také v oblasti sociálních služeb a veřejné infrastruktury, kde realizované projekty zvýšily dostupnost a kvalitu služeb pro obyvatele území.

Z evaluace současně vyplynulo, že dosažení některých specifických cílů je ovlivňováno faktory, které MAS nemůže přímo ovlivnit, zejména komplikovanou projektovou přípravou, stavebním řízením nebo demografickým vývojem. Přesto lze konstatovat, že realizované projekty přispívají ke specifickým cílům Programového rámce v očekávaném rozsahu.

– opatření 1 - VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ

SC: 4.1.4 Modernizace veřejných prostranství

Realizace projektů v tomto opatření PR je ovlivněna specifikem stavebního řízení. I přes toto je již zrealizován projekt Obce Rudy nad Moravou – rekonstrukce hřbitova. Další 2 projekty jsou v přípravě, ale jsou zde identifikováno riziko zdoluhavého stavebního řízení a tím de facto ohrožena jejich realizace. Plnění specifických cílů je doposud velmi omezené. Výzvy k naplnění SC budou ještě vyhlášeny.

– opatření 2 – HASIČI

SC: 4.1.5.Připravené jednotky požární ochrany

Realizované projekty přispívají především ke zvyšování akceschopnosti jednotek požární ochrany prostřednictvím pořízení dopravních automobilů pro jednotky JPO V, které byly v rámci hodnocení projektů výrazně bonifikovány. Součástí podpory bylo také pořízení drobnější techniky a vybavení. Plánovaná realizace hasičské zbrojnice v Jindřichově nebyla z Programového rámce IROP uskutečněna, protože žadatel získal finanční prostředky z jiného dotačního programu. Současně MAS přijmula jediný projekt na rekonstrukci požární

nádrže, ale bohužel nebyl z důvodu nedostatečné alokace ve výzvě MAS podpořen. Specifický cíl proto zatím není naplněn v plném rozsahu. S ohledem na přetrvávající potřeby v území MAS předpokládá vyhlášení dalších výzev, které umožní pokračovat v naplňování tohoto specifického cíle.

IROP – opatření 3 – VZDĚLÁVÁNÍ

SC: 1.1.1 Moderní vzdělávací infrastruktura

Realizace projektů v tomto opatření vykazuje dlouhodobě vysokou absorpční kapacitu a zájem žadatelů výrazně převyšuje disponibilní alokaci. Již v první výzvě byla přibližně polovina projektových záměrů z důvodu omezené alokace nepodpořena. MAS proto záměrně nerozdělila celou alokaci již v první výzvě, aby mohla reagovat na zkušenosti z implementace a upravit parametry navazující výzvy. Ve druhé výzvě bylo nastavení podpory modifikováno rozdělením projektů podle velikosti škol („malé“ a „velké“ školy), čímž se podařilo lépe zohlednit potřeby různých typů žadatelů. V dosavadní realizaci nebyly podpořeny projekty zaměřené na navyšování kapacit ani projekty mateřských škol a dětských skupin, a to zejména z důvodu nízké poptávky a změn v nastavení podpory těchto aktivit z národní úrovně. K naplnění specifického cíle budou vyhlášeny další výzvy, jejichž zaměření bude reflektovat aktuální potřeby území a dosavadní zkušenosti z realizace Programového rámce

IROP – opatření 4 -SOCIÁLNÍ SLUŽBY

SC: 1.3.1 Moderní infrastruktura pro sociální služby a inkluzi

Realizace projektů v tomto opatření probíhala zpočátku pozvolněji, zejména z důvodu souběhu první výzvy MAS s celostátními dotačními programy. Část potenciálních žadatelů proto využila jiné zdroje financování a disponibilní alokace první výzvy nebyla plně vyčerpána. Ve druhé výzvě byl již zájem žadatelů výrazně vyšší a alokace byla plně využita. Jeden z podpořených projektů však nebyl realizován, protože navazoval na rozsáhlejší investiční záměr, který nezískal podporu z jiného dotačního programu.

V průběhu implementace se rovněž ukázalo, že podpora elektromobility v sociálních službách předběhla připravenost části poskytovatelů služeb. V době vyhlášení výzev nebyla elektromobilita mezi příjemci dostatečně rozšířená a některé organizace postrádaly personální či provozní podmínky pro její efektivní využití. Přesto byl jeden projekt úspěšně realizován a díky příznivému vývoji cen na trhu elektromobilů bylo možné dosáhnout i úspory veřejných prostředků, které mohou být využity při dalších výzvách. K dalšímu naplňování specifického cíle budou vyhlášeny navazující výzvy reflektující aktuální potřeby území i zkušenosti z dosavadní realizace.

Programový rámec SZP

Také realizované projekty Programového rámce SZP přispívají k naplňování specifických cílů strategie, především v oblasti rozvoje podnikání, občanské vybavenosti a kvality života na venkově. Nejvýznamnější přínosy byly identifikovány u Fiche 4 a Fiche 5, kde vysoký zájem žadatelů potvrzuje správné zacílení podpory.

Naopak u Fiche 6 se dosud nepodařilo naplnit předpokládaný rozsah realizovaných projektů, což se promítá i do nižšího příspěvku této Fiche ke specifickému cíli strategie. Důvodem však není nízká potřebnost krajinných opatření, ale především nesoulad mezi původně identifikovanými potřebami území a konečným nastavením podmínek Programového rámce SZP.

- F4 – Podnikání malých a středních podniků

SC: 2.1.1 Posilování podnikatelského prostředí, 2. 2.1.2 Podpora vzniku nových podniků, inovací, start-upů a spolupráce

- F5 – Základní služby a obnova obcí

SC: 1.2. Rozvinutý komunitní život

- F6 – Neproduktivní infrastruktura v krajině

SC: 3.2. Zdravé životní prostředí

- F7 – Spolupráce MAS v rámci intervence LEADER

SC: 4.3. Osvícená místní politika, partnerství a spolupráce

Opatření Programového rámce SZP zaměřená na podporu podnikání a rozvoje obcí vykazují dlouhodobě vysokou absorpční kapacitu. Zájem žadatelů opakovaně převyšuje disponibilní alokaci, proto MAS uplatňuje strategii postupného vyhlašování výzev, která umožňuje průběžně reagovat na potřeby území a zachovat možnost podpory kvalitních projektů i v dalších letech realizace strategie.

Naopak u aktivit zaměřených na **drobné památky místního významu v intravilánu a prvky územního systému ekologické stability a protierozní opatření** nebyl dosud zaznamenán zájem žadatelů a nebyly předloženy žádné projektové žádosti. Z tohoto důvodu Programový výbor MAS průběžně přesouvá nevyužitou alokaci z **Fiche 6** do **Fiche 5**, kde dlouhodobě převyšuje poptávka disponibilní finanční prostředky. Tento postup umožňuje efektivnější využití přidělené alokace při současném zachování možnosti podpořit krajinná opatření v případě, že se v území objeví vhodné projektové záměry. K dalšímu naplňování specifických cílů budou vyhlášeny navazující výzvy.

Programový rámec OP TAK

SC: 2.1.1 Posilování podnikatelského prostředí + 2.1.2 Podpora vzniku nových podniků + inovací + start-upů a spolupráce

Programový rámec OP TAK dlouhodobě naplňuje svůj specifický cíl zaměřený na posílení konkurenceschopnosti malých a středních podniků. Podpořené projekty vedly k modernizaci technologického vybavení, zvýšení efektivity výroby, zlepšení kvality výrobků i služeb a posílení ekonomické stability podniků.

Vysoký převis poptávky po podpoře současně potvrzuje, že zvolená intervence odpovídá skutečným potřebám území. Evaluační rozhovory navíc ukázaly, že realizované projekty vytvářejí další rozvojové příležitosti, které přesahují původně plánované cíle jednotlivých projektů.

Realizace projektů v Programovém rámci OP TAK průběžně přispívá k naplňování specifického cíle SCLLD zaměřeného na zvyšování konkurenceschopnosti místních podniků. Podpořené projekty byly zaměřeny především na digitalizaci podnikových procesů, modernizaci technologického vybavení a zefektivnění každodenního provozu firem. Tyto investice přispívají ke zvyšování produktivity práce, kvalitě výroby i celkové konkurenceschopnosti podniků v území MAS.

Hodnocení projektů bylo do značné míry určeno jednotně nastavenými hodnoticími kritérii Programového rámce OP TAK, která omezují možnosti MAS zohlednit specifické potřeby území. Přesto se podařilo podpořit projekty s významným inovačním potenciálem. Příkladem je projekt **Ing. Leimera**, zaměřený na digitalizaci a automatizaci vývojových procesů ve zbrojním průmyslu, který představuje z pohledu území MAS technologicky inovativní řešení.

Z evaluačních rozhovorů i jednání Focus Group vyplynulo, že žadatelé pozitivně hodnotí metodickou podporu poskytovanou MAS, zejména při práci v systému MS2021+. Současně byla jako přínosná hodnocena preference projektů připravených samotnými žadateli, která podporuje jejich aktivní zapojení a lepší znalost vlastních projektových záměrů. Tento

přístup doporučuje MAS zachovat i v dalších výzvách. K dalšímu naplňování specifického cíle budou vyhlášeny navazující výzvy.

Celkové zhodnocení

Na základě analýzy realizovaných projektů, monitorovacích údajů, evaluačních rozhovorů a zkušeností pracovníků MAS lze konstatovat, že realizované projekty významně přispívají k naplňování specifických cílů jednotlivých Programových rámců i Strategie komunitně vedeného místního rozvoje jako celku.

Nejvyšší míry naplnění specifických cílů bylo dosaženo v oblastech vzdělávání, podpory podnikání, rozvoje veřejných služeb a občanské vybavenosti. Realizované projekty současně přispívají k posilování spolupráce místních aktérů, zvyšování kvality života obyvatel a dlouhodobému rozvoji regionu.

Zkušenosti z dosavadní realizace zároveň ukazují, že naplňování některých specifických cílů je limitováno zejména vnějšími faktory, jako jsou změny dotačních podmínek, složitost investiční přípravy nebo demografický vývoj. Tyto skutečnosti však zásadním způsobem nesnižují celkový přínos realizovaných intervencí k naplňování cílů SCLLD.

Doporučení k řešení klíčových problémů/zjištění

Doporučení (aktivita, úprava SCLLD apod.)	Termín (do kdy)	Odpovědnost za realizaci doporučení
1. Aktualizovat Programový rámec IROP tak, aby lépe odpovídal aktuální absorpční kapacitě území, zejména omezit podporu aktivit zaměřených na mateřské školy a dětské skupiny a soustředit podporu na oblasti s dlouhodobě vysokou poptávkou.	průběžně do 03/2026	Vedoucí CLLD, Programový výbor
2. Při aktualizaci Programového rámce OP TAK zohlednit aktuální metodické pokyny ŘO a zachovat nastavení hodnotících kritérií podporující kvalitně připravené projektové záměry a aktivní zapojení žadatelů do přípravy projektů, podpora zpracovatelů	průběžně do 06/2026	Vedoucí CLLD, Programový výbor
3. Úprava PR SZP s ohledem na schválený poměr rozdělení alokace mezi fichemi, dále s ohledem na skutečnou poptávku a absorpční kapacitu území	průběžně do 11/2026	Vedoucí CLLD, Programový výbor

EO II.5 Vedou projekty realizované v jednotlivých Programových rámcích k dosažení přidané hodnoty LEADER/CLLD?

Hlavní cíl EO II.5:

- určit a vyhodnotit, zda a jak byla prostřednictvím realizovaných projektů do území MAS doručena přidaná hodnota LEADER/CLLD.

Zdroje dat/informací

MAS při zodpovídání EO využila zejména tyto dokumenty/záznamy:

- Struktura programového rámce SP SZP
- Zápisy z evaluačních rozhovorů s příjemci
- Zápis z jednání Focus Group
- Žádosti o dotaci (popis inovací a plánované přidané hodnoty projektu v PR SP SZP)
- Žádosti o platbu, respektive aktualizovaný a MAS el. podepsaný formulář Žádost o dotaci k ŽoP (obsahující popis plánované a skutečně realizované inovace a přidané hodnoty projektu v PR SP SZP)

Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat

- Obsahová analýza
- Evaluační rozhovory s příjemci
- Focus Group
- Syntéza

Odpovědi na evaluační podotázky

II.5.1) Vedou projekty realizované v jednotlivých Programových rámcích ke zlepšení místní správy, tj. k vyššímu zapojení veřejnosti a zástupců cílových skupin do přípravy jednotlivých projektů předkládaných do výzev MAS?

Odpověď:

Na základě evaluačních rozhovorů, výsledků Focus Group a zkušeností pracovníků MAS lze konstatovat, že realizace projektů přispívá ke zlepšování místní správy a posilování participativního přístupu při přípravě projektových záměrů. MAS podporuje zapojování veřejnosti a cílových skupin nejen prostřednictvím animační činnosti a individuálních konzultací, ale také vhodným nastavením podmínek a hodnotících kritérií jednotlivých výzev.

Programový rámec IROP

Nejvýrazněji se princip participace uplatňuje v opatření **Veřejná prostranství**, kde je zapojení veřejnosti do přípravy projektu povinnou součástí projektového záměru. Veřejnost má možnost připomínkovat navrženou realizaci ve veřejném projednání.

Také v dalších opatřeních IROP jsou žadatelé motivováni k zapojení veřejnosti nebo cílových skupin prostřednictvím hodnotících kritérií. Projekty, které zahrnují participativní plánování, veřejné projednání nebo aktivní zapojení budoucích uživatelů při realizaci či následném využívání projektu, získávají bodové zvýhodnění. Evaluační rozhovory současně potvrzují, že do přípravy projektů jsou běžně zapojováni zřizovatelé, vedení škol, pedagogové, poskytovatelé sociálních služeb i členové jednotek požární ochrany.

Programový rámec OP TAK

V Programovém rámci OP TAK je zapojení veřejnosti přirozeně omezenější vzhledem k charakteru podnikatelských projektů. MAS však podporuje společenskou odpovědnost podniků prostřednictvím hodnotících kritérií. Projekty mohly získat bodové zvýhodnění například za principy společensky odpovědného podnikání, včetně podpory místních komunit formou sponzorství nebo dalších veřejně prospěšných aktivit.

Programový rámec SZP

Také v Programovém rámci SZP byly některé projekty zvýhodňovány, pokud zahrnovaly zapojení veřejnosti, pořádání veřejných akcí nebo další aktivity podporující komunitní život. Tento přístup motivoval žadatele, zejména obce, aby připravovali projekty s širším přínosem pro místní komunitu.

Vedle formálně nastavených kritérií se pozitivně projevovala také dlouhodobá animační činnost MAS. Díky pravidelné komunikaci, individuálním konzultacím a práci se zásobníkem projektů dochází k postupnému rozšiřování okruhu aktivních žadatelů a kvalitnější přípravě projektových záměrů.

Celkové zhodnocení

Evaluace potvrzuje, že MAS podporuje participativní principy nejen prostřednictvím animační činnosti, ale také cíleným nastavením hodnoticích kritérií jednotlivých Programových rámců. Zapojení veřejnosti je v některých opatřeních přímo povinné, v dalších je systematicky podporováno prostřednictvím bodového zvýhodnění projektů. Tento přístup motivuje žadatele k intenzivnější spolupráci s veřejností, budoucími uživateli i dalšími partnery již ve fázi přípravy projektů.

Významným přínosem realizace SCLLD je rovněž postupné posilování spolupráce mezi MAS, obcemi, podnikateli, školami a dalšími aktéry území. Díky tomu se zvyšuje kvalita připravovaných projektů, rozšiřuje se okruh aktivních žadatelů a současně dochází k naplňování jednoho ze základních principů komunitně vedeného místního rozvoje – zapojování místních aktérů do plánování a realizace rozvoje území.

II.5.2) Přispívají projekty v jednotlivých Programových rámcích k posílení sociálního kapitálu¹⁰ v území MAS?

Odpověď:

Evaluace potvrzuje, že realizace SCLLD přispívá k posilování sociálního kapitálu nejen prostřednictvím samotných realizovaných projektů, ale také způsobem jejich přípravy a implementace. Významným přínosem je postupné budování důvěry mezi MAS, žadateli a dalšími partnery, rozšiřování okruhu aktivních subjektů zapojených do rozvoje území a posilování spolupráce napříč veřejným, podnikatelským i neziskovým sektorem.

Pozitivním zjištěním je rovněž skutečnost, že řada projektů vytváří nové příležitosti pro další spolupráci, navazující rozvojové aktivity a sdílení zkušeností. Realizace SCLLD tak přispívá nejen k naplňování investičních cílů strategie, ale také k posilování důvěry, partnerství a dlouhodobé schopnosti místních aktérů společně řešit rozvojové potřeby území.

Příjemci projektů, zejména z řad zemědělských podniků, aktivně sdílejí své zkušenosti s realizací projektů prostřednictvím prezentací na webových stránkách MAS, kde jsou zveřejňovány také kontaktní údaje umožňující předávání zkušeností dalším zájemcům. Výstupy projektů jsou dále prezentovány při odborných exkurzích, dnech otevřených dveří a dalších veřejných akcích, čímž přispívají ke sdílení dobré praxe a posilování spolupráce v území.

V roce 2025 však byly tyto aktivity dočasně omezeny v důsledku výskytu slintavky a kulhavky, kdy veterinární opatření vedla k uzavření některých farem pro veřejnost. Dotklo se to zejména příjemců, kteří se v rámci preferenčních kritérií zavázali realizovat animační aktivity pro děti z mateřských škol a dětských skupin. Jedná se o vnější faktor, který MAS ani příjemci nemohli ovlivnit a který se může obdobně projevit i v budoucnu.

Napříč všemi Programovými rámci příjemci současně plní závazky v oblasti publicity projektů, využívají logo MAS a prezentují podporu SCLLD. Tím přispívají nejen ke zviditelnění realizovaných projektů, ale také k šíření povědomí o přínosech metody LEADER a aktivitách MAS Horní Pomoraví.

II.5.3) Přináší projekty realizované v rámci výzev MAS inovace, tj. nová řešení v místním kontextu?

Odpověď:

Na základě evaluačních rozhovorů, výsledků Focus Group a zkušeností pracovníků MAS lze konstatovat, že projekty realizované prostřednictvím všech Programových rámců

¹⁰ Sociální kapitál

Sociální kapitál lze definovat jako „sítě spolu se sdílenými normami, hodnotami a chápáním, které usnadňují spolupráci v rámci skupin nebo mezi nimi“. (Zdroj: POKYNY PRO HODNOCENÍ LEADER/CLLD, srpen 2017, str. 81)

přinášejí inovace především ve smyslu nových řešení využitelných v podmínkách území MAS Horní Pomoraví. Nejedná se pouze o technologické inovace, ale také o nové organizační postupy, způsoby poskytování služeb, digitalizaci procesů nebo efektivnější spolupráci jednotlivých aktérů.

Programový rámec IROP

V Programovém rámci IROP spočívají inovace především v modernizaci veřejných služeb a zavádění nových způsobů využívání veřejné infrastruktury. Projekty škol přinášejí moderní vzdělávací prostředí podporující nové metody výuky, projekty sociálních služeb zvyšují kvalitu a dostupnost péče a investice do veřejných prostranství vytvářejí nové možnosti využití veřejného prostoru obyvateli.

Programový rámec OP TAK

V rámci OP TAK představují inovace zejména digitalizace podnikových procesů, automatizace výroby a zavádění moderních technologií. Evaluační rozhovory potvrzují, že podpořené podniky využívají nové technologie ke zvýšení produktivity, kvality výroby i konkurenceschopnosti. Příkladem je projekt zaměřený na digitalizaci a automatizaci vývojových procesů ve zbrojním průmyslu, který představuje inovativní řešení v podmínkách území MAS.

Pozitivním zjištěním je také skutečnost, že podnikatelé stále častěji připravují projektové žádosti vlastními silami za metodické podpory pracovníků MAS, místo využívání externích projektových agentur. Dochází tak k posilování jejich projektových kompetencí, lepší orientaci v dotační problematice i větší schopnosti samostatně připravovat další rozvojové projekty.

Programový rámec SZP

Také projekty realizované v rámci SZP přinášejí inovace, zejména v podobě modernizace výrobních procesů, zavádění nových technologií a zvyšování efektivity podnikání i veřejných služeb. Procesní a technologické inovace se postupně stávají běžnou součástí podpořených projektů.

Z pohledu celé MAS je však obtížné míru inovativnosti objektivně porovnávat, protože každý žadatel vychází z odlišné výchozí situace a rozdílné úrovně rozvoje. To, co představuje standardní technologii pro jeden podnik, může být pro jiného příjemce zásadní inovací s významným dopadem na jeho další rozvoj.

Celkové zhodnocení

Evaluační rozhovory ukázaly, že inovace nelze hodnotit pouze podle technických parametrů realizovaných projektů. Pro řadu příjemců představuje významnou inovaci již samotné rozhodnutí připravit vlastní projekt, zvládnout proces podání žádosti a úspěšně projekt realizovat. Díky metodické podpoře MAS se zvyšuje schopnost místních subjektů samostatně připravovat rozvojové projekty, využívat nové technologie a zavádět efektivnější způsoby řízení organizací.

Lze proto konstatovat, že realizace SCLLD podporuje inovace nejen prostřednictvím financovaných investic, ale také rozvojem znalostí, zkušeností a schopností místních aktérů vytvářet a realizovat nová řešení odpovídající potřebám území. Tento přínos představuje významnou přidanou hodnotu metody LEADER a posiluje dlouhodobou rozvojovou kapacitu regionu.

Významnou inovací v místním kontextu je také postupné zvyšování schopnosti místních subjektů připravovat kvalitní projekty vlastními silami za metodické podpory MAS, což přispívá k jejich větší samostatnosti a dlouhodobé rozvojové kapacitě.

II.5.4) Přináší projekty realizované v rámci výzev MAS synergické a multiplikační efekty, kterých by nebylo dosaženo prostřednictvím individuálních projektů?

Odpověď:

Na základě analýzy realizovaných projektů, evaluačních rozhovorů a zkušeností pracovníků MAS lze konstatovat, že většina Programových rámců vykazuje významné synergické a multiplikační efekty. Ty se projevují zejména návazností jednotlivých projektů na předchozí investice, propojením více aktivit v rámci rozvojových strategií příjemců a vytvářením předpokladů pro další rozvoj území.

Programový rámec IROP

Synergické efekty jsou v Programovém rámci IROP patrné především u projektů obcí a veřejných institucí, které navazují na dlouhodobé rozvojové strategie.

– opatření 1 - VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ

SC: 4.1.4 Modernizace veřejných prostranství

V opatření **Modernizace veřejných prostranství** jsou projekty připravovány jako součást širších investičních záměrů obcí. Příkladem je projekt obnovy hřbitova v Rudě nad Moravou, který představuje první etapu komplexní revitalizace veřejného prostoru a vytváří předpoklady pro navazující investice.

– opatření 2 – HASIČI

SC: 4.1.5. Připravené jednotky požární ochrany

Významné synergické efekty vykazuje také opatření **Připravené jednotky požární ochrany**. Projekty navazují na investice realizované již v programovém období 2014–2020. Například jednotka SDH Hanušovice realizovala prostřednictvím MAS již třetí projekt a připravuje další investice do navazujících výzev, čímž dochází k systematickému rozvoji její akceschopnosti.

– opatření 3 – VZDĚLÁVÁNÍ

SC: 1.1.1 Moderní vzdělávací infrastruktura

V oblasti vzdělávání projekty navazují na předchozí investice do školské infrastruktury (např. bezbariérovost). Příkladem je ZŠ a MŠ Staré Město, která dlouhodobě realizuje na sebe navazující projekty financované prostřednictvím MAS i dalších programů. Postupná modernizace školy umožňuje rozložit investice v čase, efektivně využívat vlastní rozpočet zřizovatele a systematicky rozvíjet kvalitu vzdělávací infrastruktury.

– opatření 4 - SOCIÁLNÍ SLUŽBY

SC: 1.3.1 Moderní infrastruktura pro sociální služby a inkluzi

Také projekty sociálních služeb vykazují vysokou míru návaznosti. Omezený okruh oprávněných žadatelů vede k tomu, že organizace, jako například Charita Zábřeh, realizují dlouhodobě na sebe navazující projekty. Současně evaluace upozornila na riziko omezené finanční kapacity některých poskytovatelů sociálních služeb (problémy s cashflow a následné odstoupení od realizace projektu), které může komplikovat realizaci rozsáhlejších investic.

Programový rámec SZP

F4 – Podnikání malých a středních podniků

SC: 2.1.1 Posilování podnikatelského prostředí, 2. 2.1.2 Podpora vzniku nových podniků, inovací, start-upů a spolupráce

Ve **Fichi 4 – Podnikání malých a středních podniků** mohou žadatelé kombinovat více podporovaných aktivit, například rozvoj zpracování zemědělských produktů s nezemědělským podnikáním. Projekty tak přispívají nejen k rozvoji jednotlivých podniků, ale také k diverzifikaci venkovské ekonomiky.

F5 – Základní služby a obnova obcí

SC: 1.2. Rozvinutý komunitní život

Ve **Fichi 5 – Základní služby a obnova obcí** vznikají synergické efekty zejména u obcí, které realizují více navazujících projektů v různých oblastech rozvoje. Vyšší rozsah investic však může současně snižovat bodové hodnocení projektů z důvodu velikosti projektu, což představuje určité omezení při plánování komplexnějších rozvojových záměrů.

F6 – Neproduktivní infrastruktura v krajině

SC: 3.2. Zdravé životní prostředí

Realizace projektů v tomto opatření PR nevykazuje synergické a multiplikační efekty. Dva realizované projekty jsou na památku v extravilánu, kdy například Staré město podpořila obnovu základů kaple studií místních poměrů (do 31.12.2025 byla žádost jen podána).

F7 – Spolupráce MAS v rámci intervence LEADER

SC: 4.3. Osvícená místní politika, partnerství a spolupráce

Významný potenciál synergických efektů vykazuje **Fiche 7 – Spolupráce MAS**, jejíž podstatou je společná příprava a realizace projektů více místních akčních skupin. Připravovaný projekt podpory regionálních producentů propojuje šest MAS a vytváří předpoklady pro dlouhodobou spolupráci, sdílení zkušeností a společnou propagaci regionálních produktů

Programový rámec OP TAK

SC: 2.1.1 Posilování podnikatelského prostředí + 2.1.2 Podpora vzniku nových podniků + inovací + start-upů a spolupráce

U Programového rámce OP TAK se synergické a multiplikační efekty projevují v menší míře, což vyplývá z charakteru podnikatelských projektů zaměřených především na rozvoj jednotlivých firem. Přesto MAS identifikovala případy, kdy jeden podnikatel využívá podporu ve více Programových rámcích MAS a propojuje různé typy investic do svého dlouhodobého rozvoje. Tyto případy potvrzují, že i podnikatelské projekty mohou vytvářet synergické efekty na úrovni jednotlivých příjemců.

Programový rámec OP Z+

Aktivity realizované v rámci projektů MAS v OP Z+ vykazují významné synergické a multiplikační efekty především prostřednictvím propojení jednotlivých aktérů v území. Aktivity zaměřené na spolupráci, komunitní práci, vzdělávání a sociální začleňování posilují vzájemné vazby mezi veřejnou správou, školami, neziskovými organizacemi a dalšími partnery. Díky tomu vznikají nové formy spolupráce, které přesahují rámec jednotlivých projektů a vytvářejí podmínky pro dlouhodobý rozvoj komunitního života v území.

Celkové zhodnocení

Evaluační studie potvrzuje, že většina projektů realizovaných prostřednictvím SCLLD nepůsobí izolovaně, ale tvoří vzájemně propojený systém navazujících intervencí. Synergické efekty vznikají zejména díky dlouhodobému plánování rozvoje obcí a organizací, opakovanému využívání podpory pro navazující etapy investic, kombinaci různých Programových rámců a aktivní animační činnosti MAS.

Multiplikační efekty se projevují nejen pokračováním dalších investic, ale také rozvojem spolupráce mezi jednotlivými aktéry, sdílením zkušeností a zvyšováním schopnosti příjemců připravovat další kvalitní projekty. Právě tato dlouhodobá návaznost projektů představuje jednu z nejvýznamnějších přidaných hodnot komunitně vedeného místního rozvoje na území MAS Horní Pomoraví.

II.5.5) Přispívají projekty realizované v rámci výzev MAS v PR SP SZP k naplňování konceptu SMART Villages?

Odpověď:

Na základě analýzy realizovaných projektů, evaluačních rozhovorů a zkušeností pracovníků MAS lze konstatovat, že do 31. 12. 2025 nebyly v Programovém rámci SP SZP identifikovány projekty, které by byly přímo zaměřeny na naplňování konceptu SMART Villages v jeho komplexním pojetí.

Realizované projekty byly orientovány především na rozvoj podnikání, obnovu obcí a veřejné infrastruktury. Přesto některé z nich obsahují dílčí prvky, které jsou s principy SMART Villages v souladu, zejména podporu modernizace, využívání nových technologií, zvyšování kvality veřejných služeb nebo rozvoj spolupráce místních aktérů.

V území MAS současně dochází k zavádění některých chytrých řešení, například elektronických úředních desek, automatizovaných informačních systémů nebo veřejně přístupných automatizovaných externích defibrilátorů (AED). Tyto aktivity jsou však realizovány převážně z jiných dotačních programů nebo z vlastních prostředků obcí a nejsou přímo výsledkem projektů financovaných prostřednictvím Programového rámce SP SZP.

Zkušenosti z dosavadní realizace ukazují, že potenciál pro využití principů SMART Villages v území existuje, zejména v oblasti digitalizace veřejné správy, energetických řešení, komunitních služeb, chytré mobility nebo sdílených služeb mezi obcemi. Tyto oblasti však zatím nebyly v Programovém rámci SP SZP systematicky podporovány.

Celkové zhodnocení

Evaluace potvrzuje, že realizované projekty Programového rámce SP SZP dosud nepřispívají k naplňování konceptu SMART Villages jako samostatného rozvojového přístupu. Přesto některé projekty vytvářejí dílčí předpoklady pro jeho budoucí rozvoj prostřednictvím modernizace obcí, podpory inovací a posilování spolupráce mezi místními aktéry.

MAS proto vnímá koncept SMART Villages jako významnou příležitost pro další programové období. V návaznosti na zkušenosti z dosavadní realizace SCLLD lze očekávat, že jeho principy budou možné více využívat při přípravě nových rozvojových projektů a aktualizaci strategie.

II.5.6) Přispívají projekty realizované v rámci výzev MAS k jakékoliv další přidané hodnotě v rámci území MAS?

Odpověď:

Na základě evaluačních rozhovorů, výsledků Focus Group a zkušeností pracovníků MAS lze konstatovat, že realizace projektů přináší území MAS Horní Pomoraví významnou přidanou hodnotu, která přesahuje samotné naplnění cílů jednotlivých projektů. Tato přidaná hodnota vychází především z principů metody LEADER, založené na partnerství, komunitním plánování a aktivním zapojení místních aktérů do rozhodování o rozvoji území. Významnou přidanou hodnotou je již samotný způsob řízení Programových rámců. Rozdělení finančních prostředků, nastavení harmonogramů výzev i preferenčních kritérií vzniká na základě konsenzu partnerů MAS zastupujících veřejný, podnikatelský i neziskový sektor. Podpora tak lépe odpovídá skutečným potřebám území a posiluje důvěru mezi jednotlivými aktéry regionálního rozvoje.

Dalším významným přínosem je systematická podpora regionální identity. MAS dlouhodobě rozvíjí spolupráci se značkou **Jeseníky – originální produkt®**, která propojuje výrobce, poskytovatele služeb i zážitků napříč několika místními akčními skupinami. Projekty tak

přispívají nejen k rozvoji jednotlivých příjemců, ale také ke společné propagaci regionu a posilování místní ekonomiky.

Přidanou hodnotu představuje rovněž podpora spolupráce mezi jednotlivými aktéry území. V poslední výzvě Programového rámce SZP byla například bodově zvýhodněna spolupráce školních jídelen zapojených do projektu **Od vidlí po vidličku** nebo odběr potravin od místních farmářů. Tím MAS podporuje vznik krátkých dodavatelských řetězců, rozvoj místní produkce i vzájemnou spolupráci mezi zemědělci, školami a obcemi.

Významnou roli sehrává také animační a komunikační činnost MAS. Prostřednictvím webových stránek, sociálních sítí a obecních zpravodajů pravidelně informuje o realizovaných projektech, příležitostech k financování i dosažených výsledcích. Nové webové stránky umožňují systematickou prezentaci projektů napříč všemi Programovými rámci a usnadňují sdílení příkladů dobré praxe.

Další přidanou hodnotou je vytváření prostoru pro pravidelné setkávání partnerů v území. MAS dlouhodobě organizuje **Snídaně starostů**, které se postupně staly významnou platformou pro výměnu zkušeností, koordinaci rozvojových aktivit a přípravu společných projektů. Ve spolupráci s MAS Šumperský venkov rozšířila tento princip také na oblast vzdělávání v rámci společného území ORP Šumperk a od roku 2025 obdobný formát využívá rovněž při setkávání s podnikateli. Tato pravidelná platforma posiluje spolupráci mezi jednotlivými sektory a přispívá ke vzniku nových partnerství.

Celkové zhodnocení

Evaluace potvrzuje, že přidaná hodnota realizace SCLLD nespočívá pouze ve financování jednotlivých projektů, ale především v dlouhodobém posilování spolupráce, partnerství a regionální identity. MAS vytváří prostor pro společné plánování rozvoje území, podporuje sdílení zkušeností, propojuje jednotlivé sektory a motivuje místní aktéry ke společnému řešení rozvojových potřeb.

Významným přínosem je také budování důvěry mezi partnery, rozvoj projektových kompetencí místních subjektů a systematická propagace úspěšných projektů. Tyto aktivity představují přidanou hodnotu, které by při realizaci izolovaných individuálních projektů nebylo možné dosáhnout, a potvrzují význam metody LEADER jako nástroje dlouhodobého rozvoje území.

Odpověď na evaluační otázku, doporučení

II.5 Vedou projekty realizované v jednotlivých Programových rámcích k dosažení přidané hodnoty LEADER/CLLD?

Odpověď:

Celkově lze konstatovat, že nejvýznamnější přidaná hodnota realizace SCLLD nespočívá pouze v podpoře jednotlivých projektů, ale především ve vytváření dlouhodobých vazeb mezi aktéry v území. Realizace strategie podporuje společné rozhodování o rozvoji regionu, posiluje partnerství mezi veřejným, podnikatelským a neziskovým sektorem, rozvíjí sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe, podporuje propagaci regionálních producentů a vytváří nové příležitosti ke spolupráci obcí, škol, podnikatelů i dalších organizací. Tyto přínosy by při realizaci izolovaných individuálních projektů vznikaly pouze omezeně nebo vůbec. Evaluace tak potvrzuje, že metoda LEADER přináší území významnou přidanou hodnotu nejen prostřednictvím realizovaných investic, ale zejména budováním důvěry, spolupráce a společné odpovědnosti za dlouhodobý rozvoj regionu.

Programový rámec IROP

– opatření 1 - VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ

Realizace projektů v tomto opatření Programového rámce vykazuje přidanou hodnotu LEADER/CLLD zejména v důrazu na zapojení veřejnosti do přípravy investičních záměrů. Veřejné projednávání umožňuje ověřit skutečné potřeby obyvatel a předcházet realizaci projektů bez jejich podpory. Příkladem je projekt obce Malá Morava, jehož příprava byla na základě výsledků veřejného projednání ukončena z důvodu nesouhlasu obyvatel místní části.

– opatření 2 – HASIČI

Realizace projektů v tomto opatření Programového rámce vykazuje přidanou hodnotu LEADER/CLLD v dlouhodobé spolupráci MAS s jednotkami dobrovolných hasičů a obcemi při plánování postupné modernizace jejich vybavení. Projekty navazují na předchozí programová období a umožňují systematický rozvoj akceschopnosti jednotek podle skutečných potřeb území.

– opatření 3 – VZDĚLÁVÁNÍ

Realizace projektů v tomto opatření Programového rámce vykazuje přidanou hodnotu LEADER/CLLD v úzké spolupráci škol, zřizovatelů a MAS při dlouhodobém plánování rozvoje vzdělávací infrastruktury. Projekty na sebe navazují, jsou koordinovány se strategickými dokumenty škol i obcí a umožňují postupnou modernizaci podle aktuálních potřeb regionu.

– opatření 4 – SOCIÁLNÍ SLUŽBY

Realizace projektů v tomto opatření Programového rámce vykazuje přidanou hodnotu LEADER/CLLD v dlouhodobém partnerství MAS s poskytovateli sociálních služeb. Díky individuálním konzultacím, znalosti potřeb území a koordinaci projektových záměrů se daří připravovat projekty odpovídající skutečné poptávce a zajišťovat návaznost jednotlivých investic. Sama MAS je nositelem oficiální sociální služby a to odborné sociální poradenství.

Programový rámec SZP

F4 – Podnikání malých a středních podniků

Realizace projektů v tomto opatření Programového rámce vykazuje přidanou hodnotu LEADER/CLLD v podpoře diverzifikace podnikání, rozvoji místní ekonomiky a individuálním přístupu k žadatelům. MAS napomáhá podnikatelům připravovat projekty odpovídající specifickým potřebám venkovského území a podporuje jejich dlouhodobou konkurenceschopnost.

F5 – Základní služby a obnova obcí

Realizace projektů v tomto opatření Programového rámce vykazuje přidanou hodnotu LEADER/CLLD v podpoře komplexního rozvoje obcí. Díky znalosti místních podmínek může MAS koordinovat navazující investice jednotlivých obcí a podporovat projekty s nejvyšším přínosem pro místní komunitu.

F6 – Neproduktivní infrastruktura v krajině

Realizace projektů v tomto opatření Programového rámce vykazuje přidanou hodnotu LEADER/CLLD především v ochraně a obnově krajinného dědictví podle místních potřeb. Přestože absorpční kapacita této Fiche byla zatím nízká, MAS průběžně identifikuje vhodné projektové záměry a reaguje na aktuální potřeby území při nastavování alokace.

F7 – Spolupráce MAS v rámci intervence LEADER

Realizace projektů v tomto opatření Programového rámce vykazuje přidanou hodnotu LEADER/CLLD již svým principem. Připravované projekty propojují více místních akčních

skupin, umožňují sdílení zkušeností, koordinaci společných aktivit a vytvářejí partnerství, která přesahují hranice jednotlivých území MAS.

Programový rámec OP TAK

Realizace projektů v tomto Programovém rámci vykazuje přidanou hodnotu LEADER/CLLD především v individuální metodické podpoře podnikatelů a rozvoji jejich projektových kompetencí. Stále více žadatelů připravuje projektové žádosti vlastními silami za podpory pracovníků MAS, čímž se posiluje jejich samostatnost a schopnost realizovat další rozvojové projekty. Současně jsou prostřednictvím hodnotících kritérií podporovány principy společensky odpovědného podnikání a vazby podniků na místní komunitu.

Programový rámec OP Z+

Realizace projektů v tomto Programovém rámci vykazuje přidanou hodnotu LEADER/CLLD především v posilování partnerství mezi veřejnou správou, školami, neziskovými organizacemi a dalšími aktéry v území (příkladem je mezioborový poradní tým).. Projekty podporují vznik dlouhodobých sítí spolupráce, společné řešení lokálních problémů a aktivní zapojování obyvatel do rozvoje komunit, což představuje jednu z nejvýznamnějších přidaných hodnot komunitně vedeného místního rozvoje.

Doporučení k řešení klíčových problémů/zjištění

Doporučení (aktivita, úprava SCLLD apod.)	Termín (do kdy)	Odpovědnost za realizaci doporučení
1. Posílit využívání participativních metod při přípravě projektových záměrů a aktualizaci SCLLD, zejména podporovat zapojení veřejnosti, cílových skupin a místních partnerů do plánování rozvojových projektů nad rámec povinných požadavků dotačních programů.	průběžně, při aktualizaci SCLLD	Vedoucí CLLD, Programový výbor MAS
2. Rozšířit animační a síťovací aktivity MAS zaměřené na sdílení příkladů dobré praxe, propojování obcí, podnikatelů, škol, neziskových organizací a dalších partnerů s cílem posilovat synergické efekty, regionální identitu a dlouhodobou spolupráci v území.	od roku 2026 průběžně	Ředitel MAS, Vedoucí CLLD
3. Při přípravě nových výzev a aktualizaci preferenčních kritérií nadále podporovat projekty s prokazatelnou přidanou hodnotou pro území, zejména projekty založené na partnerství, spolupráci více subjektů, využívání místních zdrojů, společenské odpovědnosti a sdílení výstupů projektů.	při každé aktualizaci Programových rámců a výzev	Programový výbor MAS, Vedoucí CLLD

EO II.6 Přispívají projekty podpořené zejména v PR SP SZP k místnímu rozvoji ve venkovských oblastech?

Hlavní cíl EO II.6:

- určit a vyhodnotit, do jaké míry došlo ke změnám v území MAS ve vybraných aspektech kvality života.

Zdroje dat/informací

MAS při zodpovídání EO využívá tyto dokumenty/záznamy:

- Seznam výzev a seznamy předložených projektů (pro identifikaci projektů, ve kterých mohlo dojít příspěvku na hodnocené aspekty kvality života)
- Zápis z jednání Focus Group

Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat

- Obsahová analýza
- Focus Group
- Škádování
- Syntéza

Odpovědi na evaluační podotázky

II.6.1) Přispívají projekty zejména v PR SP SZP k rozvoji v jednotlivých kritériích místního rozvoje:				
Odpověď: Realizace projektů v Programovém rámci SZP přispěly k rozvoji služeb a místní infrastruktury v území MAS.				
Služby a místní infrastruktura ve venkovských oblastech (v území MAS) se zlepšily				
○	○	○	○	○
služby a místní infrastruktura se rozhodně zlepšily	služby a místní infrastruktura se spíše zlepšily	služby a místní infrastruktura jsou zcela beze změny	služby a místní infrastruktura se spíše zhoršily	služby a místní infrastruktura se rozhodně zhoršily
Odpověď: Celkově lze konstatovat, že Programový rámec SP SZP významně přispívá ke zlepšení služeb a místní infrastruktury ve venkovských oblastech, zejména prostřednictvím podpory základních služeb, rozvoje podnikání a postupného zvyšování kvality života obyvatel území MAS Horní Pomoraví. Přínos jednotlivých Fichí však není rovnoměrný a odráží rozdílnou absorpční kapacitu i aktuální potřeby území. Realizované projekty přispěly ke zkvalitnění místní infrastruktury i rozšíření nabídky služeb na území MAS. V počáteční fázi byly podpořeny především investice do pořízení komunální techniky, která zlepšila údržbu veřejných prostranství a zvýšila kvalitu veřejných služeb poskytovaných obcemi. Následně byly realizovány projekty zaměřené na modernizaci školních jídelen a dětských hřišť, které přispěly ke zvýšení kvality občanské vybavenosti a podmínek pro každodenní život obyvatel. Významným přínosem je také projekt Anety				

Kácelové, díky němuž vznikla v obci Postřelmov nová ordinace dentální hygieny. Tento projekt rozšířil nabídku zdravotních služeb nejen pro obyvatele obce, ale i pro širší spádové území, čímž přispěl ke zlepšení jejich dostupnosti v regionu.

Přístup ke službám a místní infrastruktura ve venkovských oblastech (v území MAS) se zlepšil

○	○	○	○	○
přístup ke službám a místní infrastruktura se rozhodně zlepšil	přístup ke službám a místní infrastruktura se spíše zlepšil	přístup ke službám a místní infrastruktura se nezměnil	přístup ke službám a místní infrastruktura se spíše zhoršil	přístup ke službám a místní infrastruktura se rozhodně zhoršil

Odpověď:

Na základě realizovaných projektů lze konstatovat, že přístup ke službám a místní infrastruktura ve venkovských oblastech území MAS se zlepšil. Projekty přispěly ke zkvalitnění a rozšíření veřejně dostupných služeb i občanské vybavenosti, zejména v oblasti školství, kde byly modernizovány školní jídelny, upraveny školní zahrady a zlepšeno zázemí pro vzdělávání a volnočasové aktivity dětí. Současně byly podpořeny projekty místních podnikatelů poskytujících služby obyvatelům regionu, čímž došlo k rozšíření jejich nabídky a zvýšení dostupnosti služeb přímo ve venkovských obcích.

Evaluační rozhovory potvrzují, že realizované projekty reagovaly na skutečné potřeby místních obyvatel a přispěly ke zvyšování kvality života na venkově. Přestože rozsah podpory nemohl pokrýt všechny identifikované potřeby území, realizované intervence představují významný příspěvek ke zlepšení dostupnosti služeb a místní infrastruktury na území MAS Horní Pomoraví.

Obyvatelé venkova (MAS) se zapojili do místních akcí

○	○	○	○	○
obyvatelé venkova se rozhodně zapojovali do místních akcí	obyvatelé venkova se spíše zapojovali do místních akcí	obyvatelé venkova se do místních akcí zapojovali ve shodné míře jako dříve	obyvatelé venkova se do místních akcí spíše nezapojovali	obyvatelé venkova se do místních akcí rozhodně nezapojovali

Odpověď:

Na základě evaluačních rozhovorů a zkušeností pracovníků MAS lze konstatovat, že realizované projekty přispěly k aktivnímu zapojení obyvatel do navazujících aktivit a sdílení výsledků projektů. Příjemci, zejména z řad zemědělských podniků, prezentovali své projekty prostřednictvím exkurzí, dnů otevřených dveří, odborných setkání nebo informací zveřejňovaných na webových stránkách MAS. Tyto aktivity umožnily sdílení zkušeností, inspiraci dalších zájemců a posilování vazeb mezi místními aktéry.

Rozsah těchto aktivit byl v některých případech omezen vnějšími okolnostmi, zejména mimořádnými veterinárními opatřeními v souvislosti s výskytem slintavky a kulhavky, která dočasně znemožnila pořádání akcí na některých farmách. Přesto příjemci plnili závazky v oblasti publicity a propagace projektů a využívali dostupné komunikační kanály k informování veřejnosti o výsledcích realizovaných projektů.

Pozitivním zjištěním je, že v posledních výzvách Programového rámce SP SZP MAS podpořila zapojení veřejnosti také prostřednictvím preferenčních kritérií. Žadatelé se zavazovali pořádat veřejné nebo vzdělávací akce, prezentovat výsledky projektů a sdílet

získané zkušenosti s obyvateli regionu. Tento přístup posiluje komunitní charakter projektů a přispívá k naplňování principů metody LEADER, která podporuje aktivní zapojení místních aktérů do rozvoje území.

Obyvatelé venkova (MAS) měli z místních akcí prospěch

○	○	○	○	○
obyvatelé venkova měli z místních akcí rozhodně prospěch	obyvatelé venkova měli z místních akcí spíše prospěch	obyvatelé venkova mají z místních akcí stejný prospěch jako dříve	obyvatelé venkova spíše neměli z místních akcí prospěch	obyvatelé venkova rozhodně neměli z místních akcí prospěch

Odpověď:

Evaluační rozhovory potvrzují, že obyvatelé území MAS měli z navazujících místních akcí přímý prospěch. **Projekty vytvářely příležitosti nejen pro prezentaci výsledků realizovaných investic, ale také pro podporu místních producentů, rozvoj komunitního života a posilování místní ekonomiky.**

Významnou roli v tomto směru sehrávají zejména držitelé regionální značky **JESENÍKY originální produkt®**, kteří své výrobky a zkušenosti pravidelně prezentují na místních trzích, jarmarcích a dalších komunitních akcích, které sami organizují nebo se na jejich organizaci podílejí. Tyto akce přispívají k propagaci regionálních výrobků, posilují vztah obyvatel k regionu a podporují místní podnikání.

Příkladem je společnost Vašíček – pekařství a cukrářství, s.r.o., která po vybudování nové prodejny rozšířila její využití také pro prezentaci a prodej výrobků dalších místních producentů. Projekt tak nepřinesl užitek pouze samotnému příjemci dotace, ale vytvořil nové odbytiště pro další regionální výrobce, rozšířil nabídku pro zákazníky a podpořil spolupráci mezi místními podnikateli.

Lze proto konstatovat, že **realizované projekty přispívají nejen ke zlepšení podmínek jednotlivých příjemců, ale vytvářejí také širší společenské a ekonomické přínosy pro obyvatele území MAS.** Prostřednictvím navazujících akcí, podpory regionálních produktů a spolupráce místních aktérů posilují komunitní život, regionální identitu a atraktivitu venkovského území.

Odpověď na evaluační otázku, doporučení

II.6 Přispívají projekty podpořené v PR SP SZP k místnímu rozvoji ve venkovských oblastech?

Odpověď:

Na základě analýzy realizovaných projektů, evaluačních rozhovorů, výsledků Focus Group a zkušeností pracovníků MAS lze konstatovat, že projekty podpořené v Programovém rámci SP SZP významně přispívají k místnímu rozvoji ve venkovských oblastech území MAS Horní Pomoraví. Přínosy se projevují zejména v rozvoji podnikatelského prostředí, zlepšování občanské vybavenosti, posilování komunitního života a podpoře spolupráce mezi místními aktéry.

Významný dopad byl identifikován především ve **Fichi 4 – Podnikání malých a středních podniků**, kde dlouhodobě převyšuje poptávka disponibilní alokaci. O vysokém zájmu svědčí značný převis projektových žádostí jak ze strany zemědělských, tak nezemědělských podnikatelů. Podpořené projekty vedou k modernizaci provozů, zavádění nových technologií, úsporám času a zvyšování ekonomické efektivity podnikání. Evaluační

rozhovory potvrzují, že realizované investice často vytvářejí podmínky pro další navazující rozvojové aktivity, které by bez počáteční podpory nevznikly.

Specifickým přínosem je podpora podnikatelů, kteří propojují zemědělskou výrobu se zpracováním a přímým prodejem ze dvora. Projekty tak přispívají ke zkracování dodavatelských řetězců, posilování regionální ekonomiky a lepší dostupnosti kvalitních místních produktů pro obyvatele regionu.

Významný přínos k místnímu rozvoji vykazuje také **Fiche 5 – Základní služby a obnova obcí**, jejíž projekty podporují spolkovou činnost, vytvářejí kvalitnější podmínky pro setkávání obyvatel a posilují komunitní život ve venkovských obcích. Tím napomáhají vytváření prostředí, ve kterém obyvatelé nejen bydlí, ale také aktivně žijí, spolupracují a podílejí se na rozvoji své obce.

Pozitivním zjištěním evaluace je rovněž skutečnost, že MAS prostřednictvím preferenčních kritérií cíleně podporuje spolupráci mezi různými skupinami aktérů. V poslední výzvě roku 2025 byly například bodově zvýhodněny projekty zapojující školy a místní zemědělce do iniciativy **Od vidlí po vidličku**. Žadatelé této možnosti využili a zavázali se k rozvoji dlouhodobé spolupráce, která podporuje místní produkci, vzdělávání dětí o původu potravin i posilování vazeb mezi školami a regionálními producenty.

Celkově lze konstatovat, že Programový rámec SP SZP přispívá k místnímu rozvoji nejen prostřednictvím realizovaných investic, ale také podporou spolupráce, komunitního života a rozvoje místní ekonomiky. Významným přínosem je zejména schopnost projektů vytvářet dlouhodobé rozvojové efekty, podporovat využívání místních zdrojů a posilovat odolnost venkovských komunit.

Doporučení k řešení klíčových problémů/zjištění

Doporučení (aktivita, úprava SCLLD apod.)	Termín (do kdy)	Odpovědnost za implementaci doporučení
1. Průběžně vyhodnocovat absorpční kapacitu jednotlivých fichí Programového rámce SP SZP a podle skutečné poptávky upravovat rozdělení alokace tak, aby byly přednostně podporovány oblasti s dlouhodobě vysokým zájmem žadatelů při současném zachování podpory strategicky významných opatření.	při aktualizaci Programového rámce SP SZP, nejpozději do 10/2026	Vedoucí CLLD, Programový výbor MAS
2. Pokračovat v podpoře projektů rozvíjejících krátké dodavatelské řetězce, spolupráci mezi místními producenty, školami a dalšími odběrateli a nadále zohledňovat tyto aktivity v preferenčních kritériích výzev MAS.	průběžně od roku 2026	Vedoucí CLLD, manažer PR SP SZP
3. Posílit animační činnost zaměřenou na podporu komunitních projektů, sdílení dobré praxe a zapojování nových subjektů do realizace projektů, zejména v opatřeních s dosud nižší absorpční kapacitou.	průběžně	Vedoucí CLLD, manažer animace a komunikace

3. Manažerské shrnutí výstupů a výsledků realizace SCLLD k 31. 12. 2025

Manažerské shrnutí je klíčovým výstupem mid-term evaluace a slouží jako podklad pro rozhodování orgánů MAS. Obsahuje hlavní závěry evaluace, identifikovaná rizika a navržená doporučení. Odpovědnost za evaluaci SCLLD, respektive za schválení Evaluační zprávy je v souladu s dokumentem Statut Místní akční skupiny Horní Pomoraví svěřena **Kontrolnímu výboru MAS, který schválil Evaluační zprávu dne 29.6.2026.**

Po schválení je Evaluační zpráva předána ke kontrole prostřednictvím ISKP21+ na MMR-ORP.

Popis strategie

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Horní Pomoraví, o.p.s. pro období 2021–2027 představuje základní rozvojový dokument území zaměřený na podporu vyváženého rozvoje venkovského regionu prostřednictvím metody LEADER/CLLD. Strategie vznikla na základě komunitního plánování se zapojením zástupců veřejného, podnikatelského i neziskového sektoru a reaguje na dlouhodobé potřeby území v oblasti rozvoje obcí, podnikání, občanské vybavenosti, životního prostředí i kvality života obyvatel.

K 31. 12. 2025 byla strategie realizována prostřednictvím čtyř Programových rámců:

- **Integrovaný regionální operační program (IROP)** – zaměřený na podporu vzdělávání, sociálních služeb, veřejných prostranství a jednotek požární ochrany,
- **Strategický plán Společné zemědělské politiky (SP SZP)** – zaměřený na rozvoj podnikání, obnovu obcí, krajiny a podporu spolupráce,
- **Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK)** – zaměřený na podporu digitalizace, inovací a konkurenceschopnosti malých a středních podniků,
- **Operační program Zaměstnanost plus (OP Z+)** – zaměřený na podporu komunitního života, sociálního začleňování a spolupráce aktérů v území.

Realizace strategie probíhala průběžně prostřednictvím vyhlašovaných výzev a animačních aktivit MAS. Konec roku 2025 představuje období, kdy je možné hodnotit první významné výsledky realizace SCLLD a jejich dopady na rozvoj území.

Shrnutí průběhu evaluace

Mid-term evaluace byla zpracována s cílem posoudit dosavadní průběh realizace Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Horní Pomoraví k 31. 12. 2025, vyhodnotit funkčnost implementačních procesů, dosažené výsledky i přínosy realizovaných projektů pro území.

Evaluace byla realizována interně pracovníky MAS ve spolupráci s vedoucím pracovníkem CLLD, manažery jednotlivých Programových rámců a členy orgánů MAS. Do procesu hodnocení byl současně zapojen nezávislý pracovník MAS, který není organizačně zařazen do sekce CLLD a podílel se zejména na zajištění objektivitu hodnocení, formulaci závěrů a doporučení evaluační zprávy.

Významným zdrojem informací byly obsahová analýza dokumentace MAS, interní evidence projektů, evaluační rozhovory s příjemci podpory, jednání Focus Group i dlouhodobé zkušenosti pracovníků MAS z implementace strategie.

Průběh evaluace nebyl zásadně omezen organizačními problémy. Určité komplikace představovala zejména omezená dostupnost některých statistických údajů pro hodnocení vlastních indikátorů strategie nebo skutečnost, že část projektů byla ke konci roku 2025 teprve

ve fázi realizace. Tyto skutečnosti však neovlivnily možnost objektivního vyhodnocení hlavních evaluačních otázek.

Klíčové závěry a poznatky za Oblast I – Procesní evaluace

Procesní evaluace potvrdila, že systém implementace SCLLD na MAS Horní Pomoraví je funkční, transparentní a odpovídá požadavkům jednotlivých řídicích orgánů. **Silnou stránkou MAS je zejména dlouhodobě stabilní administrativní zázemí, vysoká odborná úroveň pracovníků, individuální přístup k žadatelům a kvalitně nastavené interní postupy.**

Významným pozitivem je také intenzivní animační činnost MAS, která přesahuje běžnou administraci projektů. Individuální konzultace, metodická podpora, pravidelná komunikace se starosty, podnikateli, školami i neziskovými organizacemi významně přispívají ke kvalitě připravovaných projektů a rozšiřování okruhu aktivních žadatelů.

Evaluace současně identifikovala několik **oblastí, kterým je vhodné věnovat zvýšenou pozornost**. Nejvýznamnějšími jsou vysoká administrativní náročnost některých procesů, zejména v Programovém rámci SP SZP, **potřeba průběžné aktualizace interních postupů** podle zkušeností z realizace a **další rozvoj elektronizace administrativních procesů**. Doporučeno bylo rovněž **systematičtější informování příjemců o jejich povinnostech během realizace projektů** (zejména publicita a udržitelnost) a **pokračování ve standardizaci kontrolních postupů**.

Klíčové závěry a poznatky za Oblast II – Výsledková evaluace

Výsledková evaluace potvrzuje, že realizace SCLLD významně přispívá k naplňování rozvojových potřeb území MAS Horní Pomoraví. **Projekty zlepšují kvalitu veřejných služeb, podporují rozvoj podnikání, modernizaci veřejné infrastruktury, komunitní život i spolupráci mezi jednotlivými aktéry regionu.**

Nejvýznamnějších výsledků bylo dosaženo v oblastech vzdělávání, obnovy obcí, rozvoje podnikatelského prostředí a podpory místních služeb. Pozitivně byla hodnocena také vysoká přidaná hodnota metody LEADER, která se projevuje především rozvojem partnerství, participace, sdílení zkušeností a koordinací rozvojových aktivit v území.

Současně evaluace potvrdila, že hlavním limitem dalšího rozvoje není samotná výše finančních prostředků, ale především **nesoulad mezi reálnými potřebami hospodářsky slabého regionu a podmínkami některých dotačních programů**. Přísně vymezené způsobilé aktivity, požadavky na spolufinancování, udržitelnost nebo omezený okruh oprávněných žadatelů snižují absorpční kapacitu některých opatření a vedou k nerovnoměrnému čerpání prostředků mezi jednotlivými Programovými rámci a Fichemi.

Velmi rozdílná je také absorpční kapacita jednotlivých opatření. Zatímco u podnikatelských Fichí SP SZP nebo vzdělávací infrastruktury IROP dlouhodobě převyšuje poptávka disponibilní alokaci, jiné oblasti vykazují nižší zájem žadatelů. Evaluace proto doporučuje pokračovat v průběžném vyhodnocování absorpční kapacity a pružně reagovat úpravami alokací a nastavení Programových rámců.

Významným zjištěním evaluace je také skutečnost, že **realizované projekty vytvářejí synergické a multiplikační efekty**. Navazují na předchozí investice, podporují vznik dalších rozvojových aktivit, rozšiřují spolupráci mezi veřejným, podnikatelským a neziskovým sektorem a posilují regionální identitu. **Přidaná hodnota metody LEADER se tak projevuje nejen prostřednictvím jednotlivých projektů, ale zejména dlouhodobým budováním důvěry, partnerství a schopnosti společně řešit rozvojové potřeby území.**

Shrnutí implementace doporučení

Doporučení formulovaná v evaluační zprávě budou postupně projednána v orgánech MAS, zejména v Programovém výboru, Kontrolním výboru a Shromáždění partnerů. Současně

budou využita při přípravě harmonogramů výzev, aktualizaci Programových rámců a průběžném řízení implementace SCLLD.

Prioritou pro další období bude zejména průběžné vyhodnocování absorpční kapacity jednotlivých opatření, případné úpravy alokací mezi Fichemi a opatřeními, další rozvoj animační činnosti, posilování spolupráce mezi místními aktéry a podpora projektů s vysokou přidanou hodnotou pro území.

MAS bude nadále rozvíjet aktivity podporující regionální spolupráci, krátké dodavatelské řetězce, sdílení dobré praxe, regionální značku **Jeseníky originální produkt®** a spolupráci škol, obcí, podnikatelů i neziskových organizací. Současně bude sledovat nové příležitosti spojené s konceptem **SMART Villages** a dalšími inovativními přístupy k rozvoji venkovského území.

Evaluace rovněž potvrdila, že významnou konkurenční výhodou MAS Horní Pomoraví je její dlouhodobá znalost území a schopnost koordinovat rozvojové aktivity napříč jednotlivými sektory. Právě tato role koordinátora, facilitátora spolupráce a partnera místních aktérů představuje nejvýznamnější přidanou hodnotu metody LEADER a současně vytváří předpoklady pro úspěšnou realizaci Strategie komunitně vedeného místního rozvoje i v dalších letech programového období.

Evaluační postup

Evaluační postup, tj. způsob vyhodnocení procesů a činností na MAS a zodpovídání jednotlivých evaluačních otázek a jejich podotázek je vždy uveden v úvodu příslušné kapitoly.

Harmonogram zpracování mid-term evaluace SCLLD 2021+

MAS realizovala příslušné činnosti mid-term evaluace dle harmonogramu uvedeného v následující tabulce.

Tabulka 17 Skutečný harmonogram klíčových činností mid-term evaluace SCLLD na MAS

Aktivita	Termín zahájení činnosti (od)	Termín ukončení činnosti (do)	Datum
Sebehodnocení v Oblasti I	1.2.2026	13.3.2026	
Evaluace v Oblasti II			
Příprava podkladů pro zpracování rozhovorů s příjemci	1.2.2026	20.3.2026	
Realizace evaluačních rozhovorů s příjemci	2.3.2026	20.3.2026	
Jednání Focus Group			20.3.2026
Zodpovězení evaluačních pod/otázek a podotázek v Oblasti II	2.3.2026	22.6.2026	
Projednání a schválení evaluační zprávy odpovědným orgánem MAS			29.6.2026
Předložení evaluační zprávy MMR-ORP skrze ISKP21+			29.6.2026